

Krzywiń, miasto z komiksów

WCZORAJ – DZISIAJ – JUTRO

Krzywiń 2023

Dziękujemy wszystkim, którzy przyczynili się do powstania pierwszej książki komiksowej z historią naszego miasta i gminy w tle, a w szczególności dyrekcji, nauczycielom i uczniom Zespołu Szkół w Krzywiniu.

Uczniowie ze szkół podstawowych, znajdujących się na terenie gminy Krzywiń, tworzyli swoje historie rysunkowe samodzielnie w ramach konkursu ogłoszonego przez Bibliotekę oraz na warsztatach komiksowych pod czujnym okiem Zbigniewa Masternaka – pisarza, autora scenariuszy filmowych oraz komiksiarza.

Autorzy prac, które znalazły się w niniejszej publikacji:

Alicja Baj, Aleksander Banaszak, Julia Kolańczak, Zosia Michalska, Julia Pańczak, Franciszek Majorek, Pastukhoy Kiril, Igor Berdychowski, Leon Grobelny, Zofia Pędrak, Antoni Kamiński, Marcel Otulakowski, Aleksandra Musielak, Natalia Sikora, Kacper Walenciak, Ludwik Burczewski, Weronika Maciejewska, Blanka Smekatała, Maja Sobkowiak, Martyna Grześkowiak, Kalina Ratajczak, Gabriela Szymańska, Magdalena Borowiak, Aleksandra Kolasińska, Gabriela Kordus, Julia Nowak, Amelia Pawlak, Wojciech Witkowski, Szymon Wysocki, Zuzanna Borowska, Wojciech Grześkowiak, Anna Lester, Julia Nowak, Zuzanna Piechel, Lena Płoceniak, Jakub Podkowski, Błażej Ratajczak, Bartosz Stankowski, Lena Wójcik, Julia Beszterda, Joanna Derek, Nicola Dudek, Jakub Jędrowiak, Eryk Kaźmierczak, Antoni Łaniecki, Natalia Nowak, Wojciech Sikora, Bartosz Zborowski, Jan Janaszak, Aleksandra Klupczyńska

Opieka artystyczna i redakcja:
Zbigniew Masternak

Koordinacja projektu:
Jolanta Bilaska
Agnieszka Szczerbal

Projekt okładki i skład:
Marek Jadczyk

Wydawca:
Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy Krzywiń
ul. Kasztelańska 1
64-010 Krzywiń

ISBN 978-83-969911-0-2

Druk i oprawa:
ULMAR Marek Jadczyk
18-400 Łomża, ul. Przykoszarowa 37

Krzywiń 2023
Wydanie pierwsze

KRÓTKI RYS HISTORYCZNY

Krzywiń – najmniejsze miasto w powiecie kościańskim – posiada bardzo ciekawą historię.

W XI w. istniał gród nazywany prawdopodobnie Góra i należał do komesa Michała z Góry ze sławnego rodu Awdańców (pozostałością po nim jest grodzisko stożkowe na łąkach nad Kanałem Obry w północnej części miasta). Po raz pierwszy wzmiankowane w 1237 jako *civitas*, następnie w 1242 jako czoło opola i siedziba kasztelanii (istniejącej do 1795). W 1257 książę Przemysław I zezwolił klasztorowi Benedyktynów w Lubiniu na lokowanie miasta na prawie magdeburskim w należącej do niego osadzie targowej – nastąpiło to przed 1270. Jednak jeszcze w 1262 w dokumentach miejscowość określana jest mianem wsi (*villa*), co wskazuje, że faktyczne początki życia miejskiego w Krzywiniu przypadają na lata 60. XIII w.

Lokalizacja – jak łatwo się domyślić – nie była przypadkowa. Wiodła tędy droga z Wielkopolski na Śląsk, która – jak każdy szlak handlowy – dawała szansę na rozwój grodu.

Silne piętno na rozwoju ziemi krzywińskiej odcisnęli benedyktyni z klasztoru w pobliskim Lubiniu, których celem była chrystianizacja tej części Wielkopolski. Mnisi, dobrze uposażeni przez króla Bolesława Śmiałego, mogli nie tylko poświęcać się szerzeniu chrześcijaństwa, lecz także działać na niwie kultury i gospodarki. O znaczeniu klasztoru, także w tej dziedzinie niech świadczą jego związki z Gallem Anonimem, pierwszym polskim kronikarzem. W owym czasie w siłę rósł także gród krzywiński, który w XIII wieku stanowił siedzibę kasztelana. Nie bez znaczenia dla rozwoju miasta – i to na wielu polach – były decyzje lubińskich opatów. Pierwszy w Krzywiniu kościół ufundowali, prawdopodobnie w XII stuleciu, właśnie benedyktyni.

Zachowane do dziś dokumenty świadczą niezbytnie także o gospodarczej roli, jaką zakonnicy odegrali w historii Krzywinia. Liczne przywileje, zgody i nadania czynione przez kolejnych opatów miały przyczynić się do rozwoju grodu. Za pozwoleniem

Kościół

lubińskich opatów cotygodniowe targi odbywały się w Krzywiniu w soboty, natomiast jarmarki w wigilię Zielonych Świąt, w dzień ścięcia Jana Chrzciciela, czyli 29 sierpnia, a także w dzień świętych Filipa i Jakuba (1 maja). Opłaty targowe pobierał oczywiście klasztor. Co ciekawe, w mieście odbywał się także targ soli, niezwykle cennego wówczas surowca.

Niezwykle korzystnym dla rozwoju miasta był przywilej pobierania myta za przeprawę przez groblę krzywińską. Był on potwierdzany przez kolejnych monarchów. Na tym jednak lista przywilejów nadawanych Krzywinowi się nie kończy. Przemysław I w 1257 roku zwolnił mieszczan z płacenia niektórych ceł. W roku 1270 książę Bolesław Pobożny zwolnił kupców przybywających na coroczny jarmark do Krzywinia od cła i innych opłat, a mieszczan z Krzywinia – w całym księstwie z płacenia ceł. W 1447 roku wspomniany już opat Stefan potwierdził, że gród ma się rządzić prawem magdeburskim.

Dzięki źródłom historycznym wiadomo, że w Krzywiniu istniało przynajmniej kilka młynów wodnych, mieszczanie mieli także prawo do zakładania ogrodów. Najliczniejszą grupę rzemieślników stanowili rzeźnicy, którzy mieli w mieście swoje jatki. Zachował się dokument z 1444 roku, w którym opat Stefan zezwolił krzywińskim rzeźnikom na posiadanie 15 jatek i sprzedawanie w nich mięsa, za co klasztor otrzymywał 45 kamieni łożu. W mieście działali

Rynek

również kowale, wytwórca mieczy, ślusarz, kuśnierze, krawcy, szewcy, bednarze, olejnicy, cieśla, sukiennik, tkacz i garniarz. Średniowieczny Krzywiń to także miasto, w którym funkcjonowały łaźnia i browar.

Rozkwit gospodarczy pociągał za sobą także wzrost znaczenia politycznego. Jednym z najważniejszych wydarzeń w dziejach Krzywinia było spotkanie Władysława Łokietka z księciem Henrykiem III Głogowskim, które odbyło się w ramach zjazdu polskiego rycerstwa. Układ podpisany przez nich 10 marca 1296 roku miał rozstrzygnąć losy kraju zagrożonego w walkach o przywództwo nad jednoczącym się po rozbiściu dzielnicowym państwem.

W 1382 większa część zabudowy została zniszczona podczas walk domowych. Odbudowa miała miejsce dopiero pół wieku później. W 1447 miało miejsce odnowienie przywileju lokacyjnego. W 1458 Krzywiń wystawił na wojnę z Krzyżakami 10 pieszych.

Centrum miasteczka stanowił czworoboczny rynek z ratuszem i czterema wylotami ulic z naroży, zabudowany kamienicami z dachami kalenicowymi. W XVI i XVII w. rozwijał się handel i rzemiosło, istniały cechy rzeźników i kupców. W 1581 w mieście żyło 35 rzemieślników. W 1583 i 1613 mieszczanie uzyskali przywilej pobierania opłat od kupców przejeżdżających wozami przez miasto lub przepędzających bydło.

W 1793 Krzywiń znalazł się w zaborze pruskim, liczył wówczas 419 mieszkańców i 90 domów. Miasto posiadało most na rzece i wybrukowane ulice, pracowały trzy wiatraki. Mieszkańcy trudnili się głównie rolnictwem i rzemiosłem (sześciu płócienników, pięciu piekarzy, pięciu rzeźników i trzech szewców). W latach 1807–1815 znajdowało się w Księstwie Warszawskim, a następnie ponownie w Prusach. W XIX i XX w. miasto było lokalnym ośrodkiem rolniczo-rzemieślniczym, handlowano trzodą chlewną i drobiem (Krzywiń słynął z handlu gęśmi). Liczba mieszkańców w 1861 wynosiła 1154 osób, w 1912 wzrosła do 1860. Powolny rozwój był wynikiem omińnięcia miasta przez szlak kolei normalnotorowej. W 1900 miasto zostało połączone ze Śmigłem kolejką wąskotorową. Na początku XX wieku powstał tu Bank Ludowy.

Część mieszkańców walczyła w powstaniu wielkopolskim tworząc Kompanię Krzywińską. W 1921

mieszkały w Krzywiniu 1874 osoby w 213 domach. Mieszkańcy pracowali w rolnictwie, drobnym rzemiosle i lokalnym handlu. W miejscowości pracowały dwa młyny, tartak, cegielnia, mleczarnia i betoniarnia, mimo to miasto nie rozwijało się. Podczas II wojny światowej Krzywiń znalazł się w granicach III Rzeszy. Część mieszkańców została wysiedlona do Generalnej Guberni, a 40 osób zginęło w obozach koncentracyjnych.

Po zakończeniu wojny powstał nowy młyn, miasto zostało przyłączone do sieci energetycznej. Mimo utworzenia nowych zakładów przemysłowych, ludność nadal utrzymywała się głównie z rolnictwa. W lipcu 1979, w związku z budową zbiornika wodnego «Wonieść», zawieszono kursowanie Śmigiełskiej Kolei Dojazdowej. Na terenie dawnej stacji mieści się obecnie warsztat samochodowy.

Współcześnie Krzywiń to jedno z najbardziej urokliwych miasteczek Wielkopolski, które posiada wiele zabytków stanowiących znaczną atrakcję turystyczną.

Zbigniew Masternak

MIASTO
KRZYWIŃ

Opowiem
ci trochę o tej
przepięknej miejscowości

Dziadku !
jadę na wycieczkę
do Krzywina

Siedzibą gminy jest miasto Krzywów, położone administracyjnie w powiecie kosciańskim, na Pojezierzu Krzywowskim, na prawym brzegu Olwy. Gmina Krzywów liczy prawie 10 000 mieszkańców a miasto 1 650. Dzieje miasta to ponad 780 lat historii. W XIX w., w okolicach Lenna, przebiegała granica między zaborem pruskim a austriackim. Żyli tu razem Polacy, Żydzi i Niemcy, którzy wspólnie kształtowali przyszłość kolejnych pokoleń. O potencjale miasta i gminy również świadczą jego mieszkańcy. W gminie powstają nowe osiedla, pięknieją krzywowskie wsie w których dokonuje się proces ich odnowy.

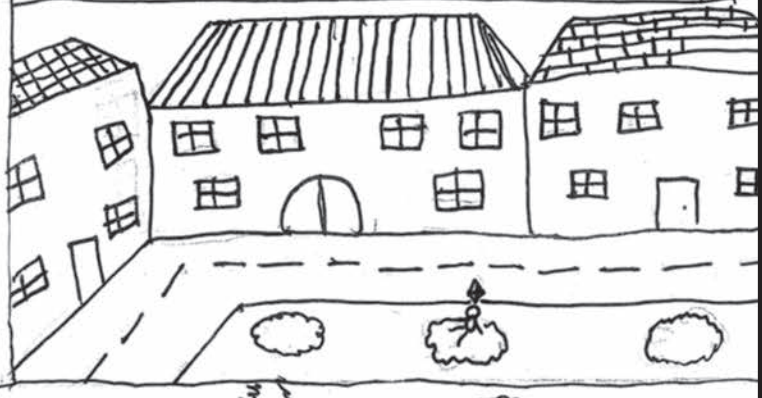

Chyba z
tobą pojedę na
wycieczkę

Diadku
dziękuję ci mi opowiedziałeś
miłość naszą Krzywów to przepię-
kna miejscowość

PEWNEGO DNIA W KRZYWINIU...

Rycerze
szukają się
na wojnę.

Młodzieniec - syn kasztelana
zegna się ze swoją dziewczyną
i przysięga jej wierność.

Z klasztoru
w Lubiniu
zabrzmiła
muzyka i śpiew
na potwierdzenie
przysięgi
- wierności.
Młodzieniec
odróżca
pierścien
dziewczyn

Młodzieniec
spotyka na
drodze dziewczynę -
która postanowiła
go pozyskać

Powrót
do domu
i chęć
poślubienia
spotkanej
dziewczyny

Młodzieniec pod wpływem nowej
dziewczyny zapomina o przysiędze
i dziewczynie

Dziewczyna z rozpaczy
wrzuca się do rzeki
(Obry). I umiera
Wzywając pamięty Boga

Kara dopadła rycerza
i dziewczynę a
zamek zalana woda

ROK 1296

Władek Łokietek
Heniu III Głogowczyk

Halo! Władek mówi.
Heniek!? Słyszysz
mnie?

Słyszysz Cię.
Co tam Władek?

3

Podjedź tutaj!
Wiesz, koło
tego klasztoru
KRZYWIŃ!

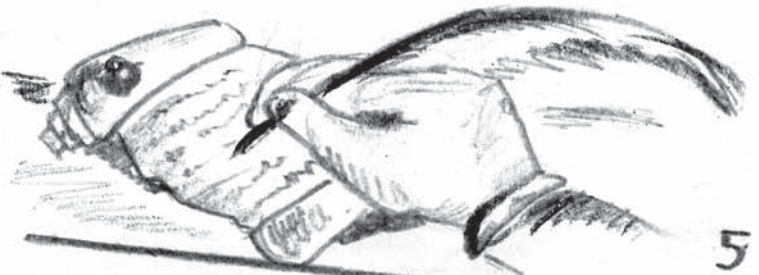

4

Wielkopolska
będzie moja!

KRZYWIŃ 10 MARCA 1296

6

Houston mamy
problem! Sytu mi
się urodzić!!!
Umieważniam!

1298

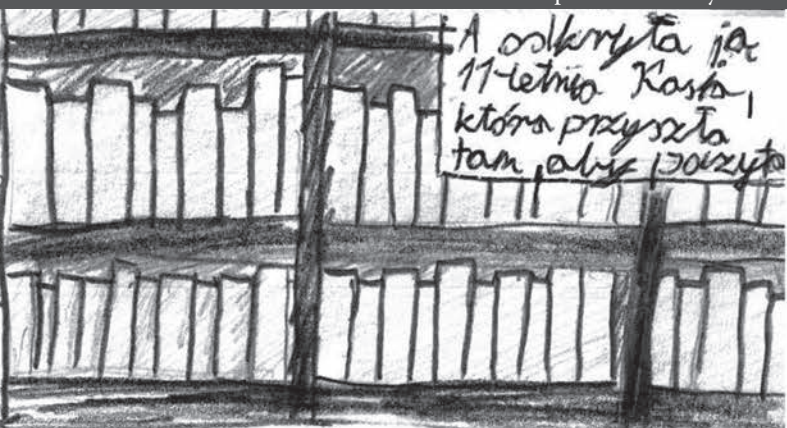
Władek ty łobuzie
Jadę do
Kosciana!
Tam mnie poprzy!

Pewnego dnia w bibliotece publicznej w Krzywiniu odkryła Magię.

A odkryła ją 11-letnia Kasia, która przyszła tam, aby pożyczyć

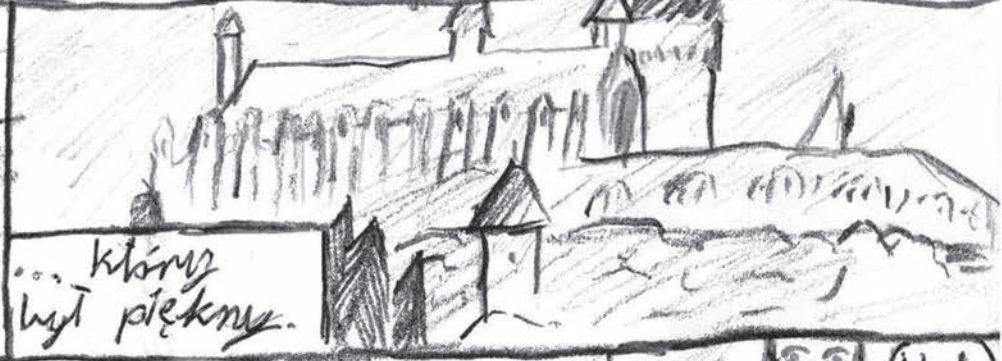

Zaczęła właśnie czytać serię "Harry Potter"

Ale po przeczytaniu jednego z tomów

Została wciągnięta w świat magii...

... która była piękna.

Jak ja się tu obrotalam?

Hej!

HERMIONA

Widzę że znalazłaś naszą magiczną książkę i teraz wiesz jak nas odwiedzić. Chodź z nami do Hogwart

Ale fajnie tu mać. Miertwy muze, już wracę, lca je serce was odwiedzić.

Żeby wścił poprawić zambinij książkę. Pa

Pa.

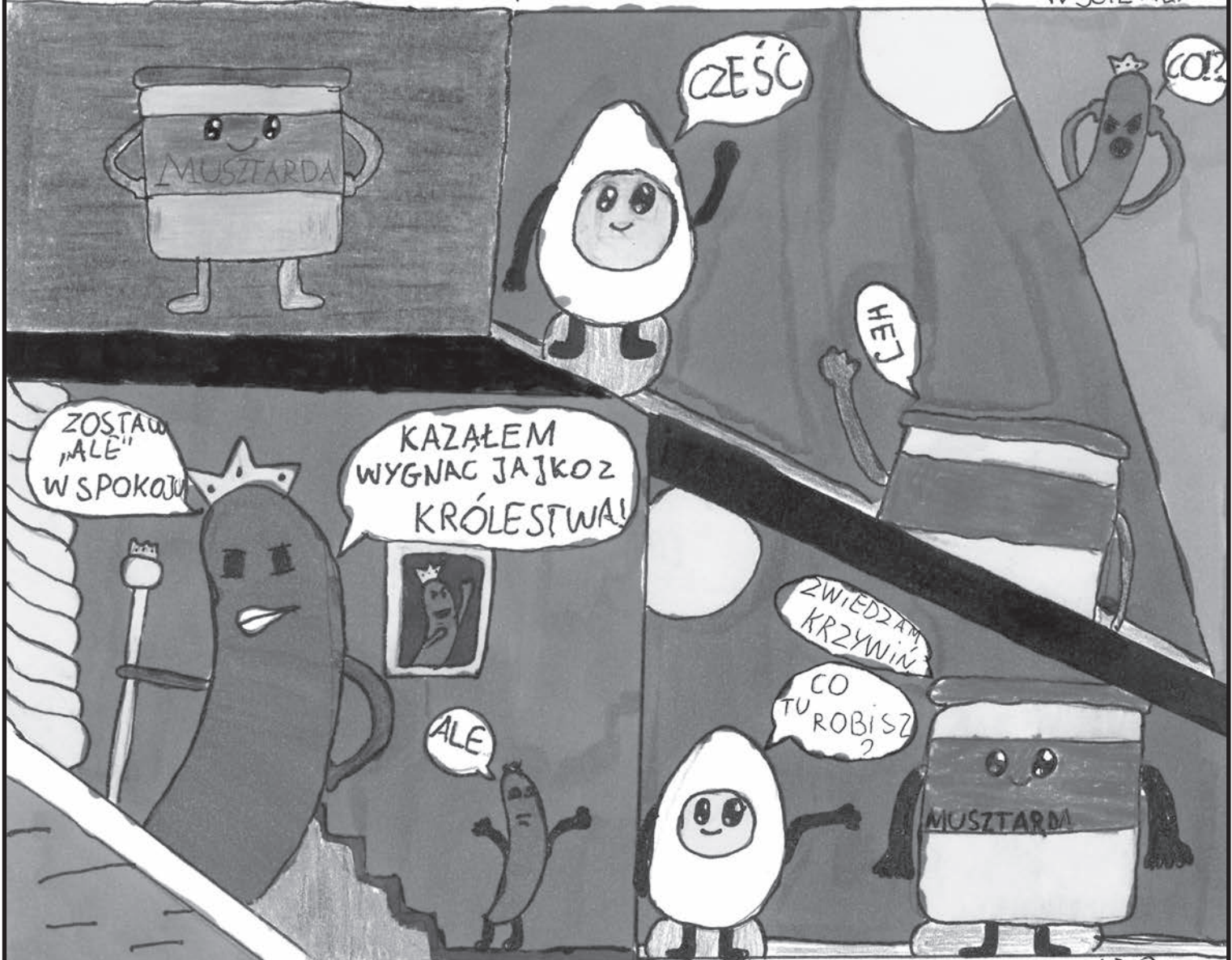

Ooo, już wróciłam!

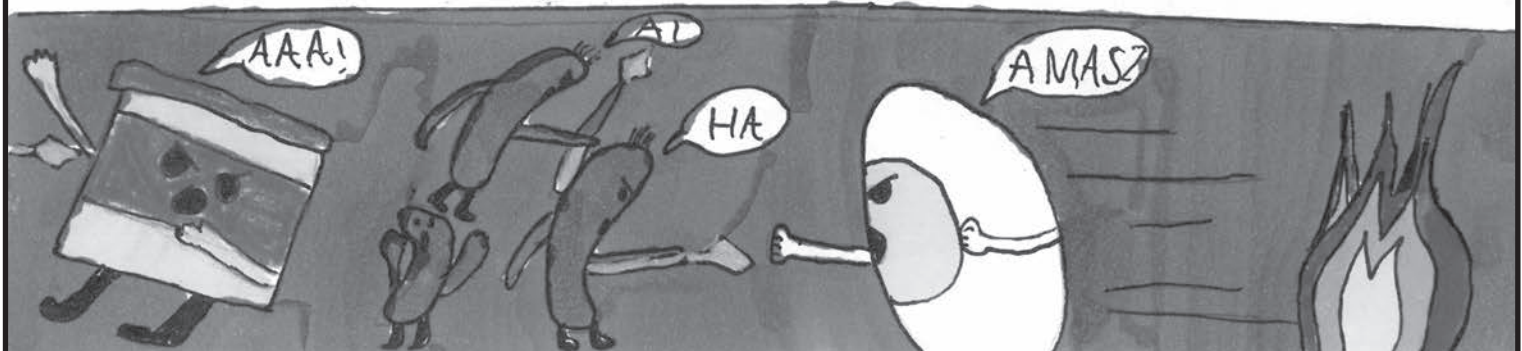
KONIEC

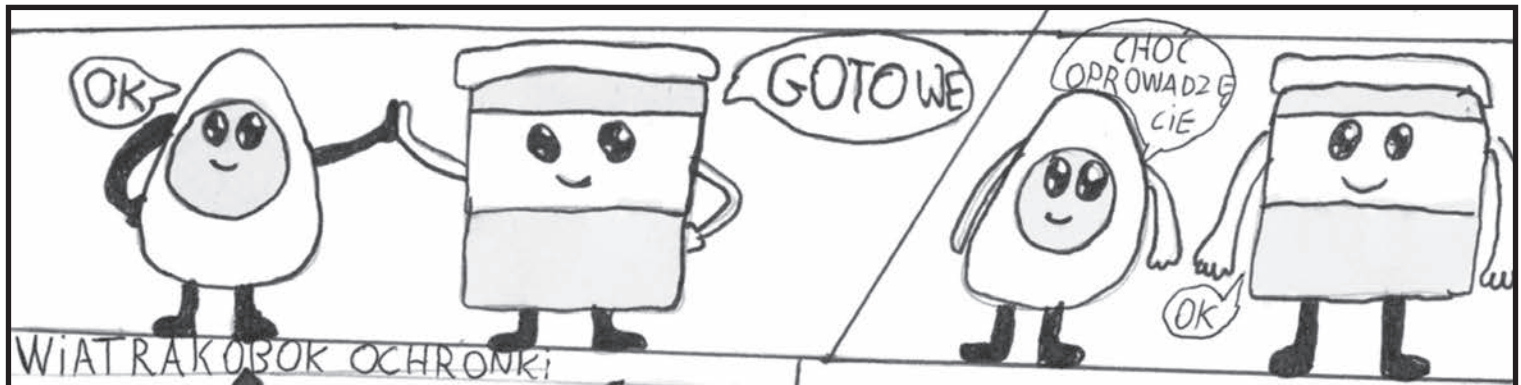
OTO... PAN MUSZTARDA

MOWI
WŚCIEKŁY

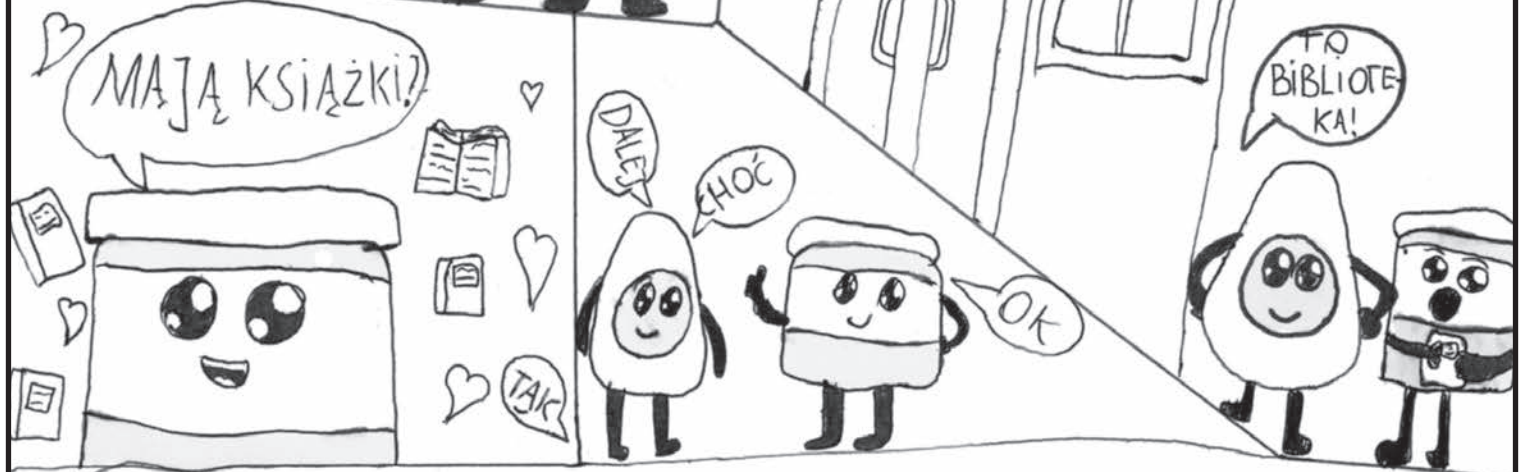
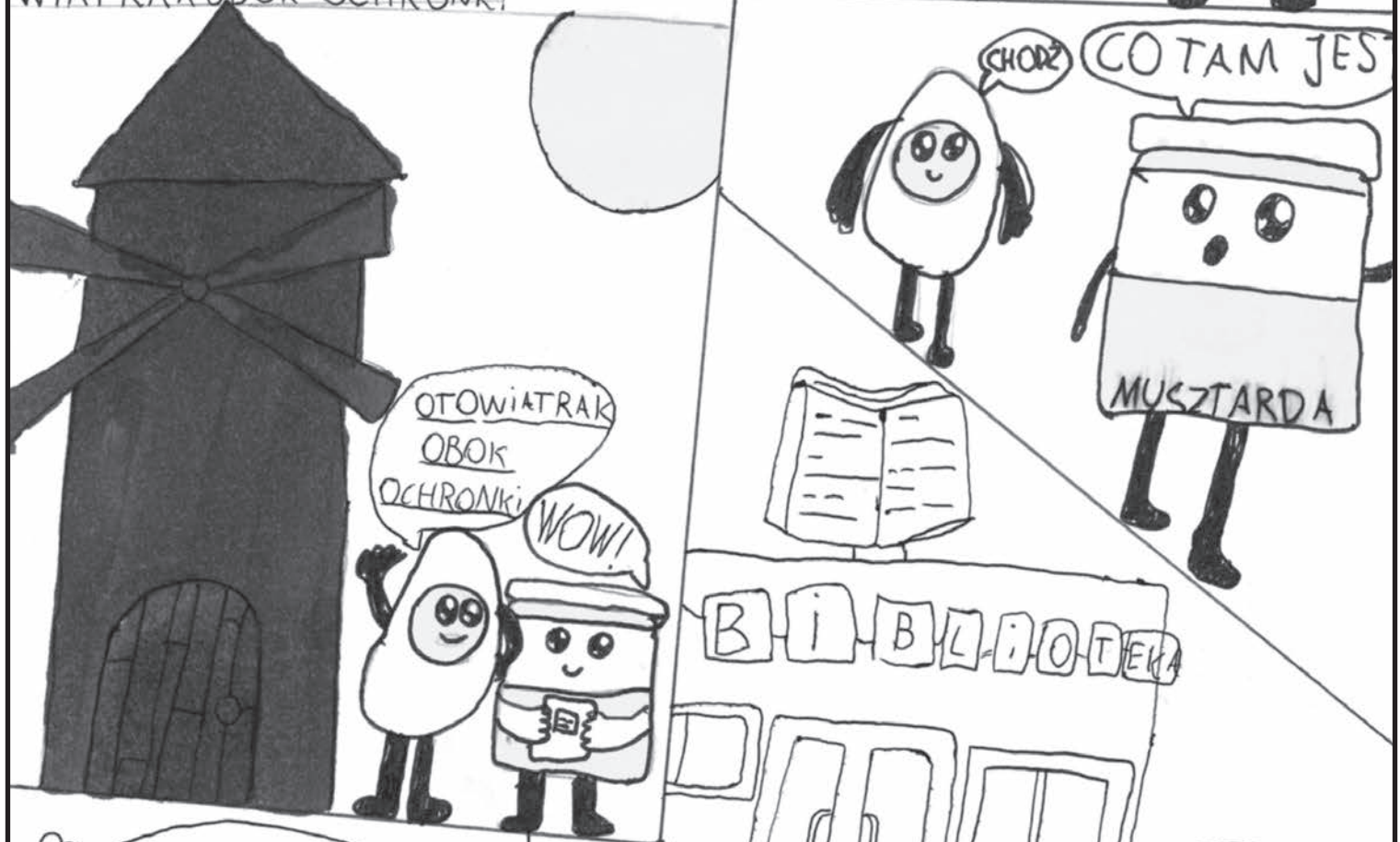

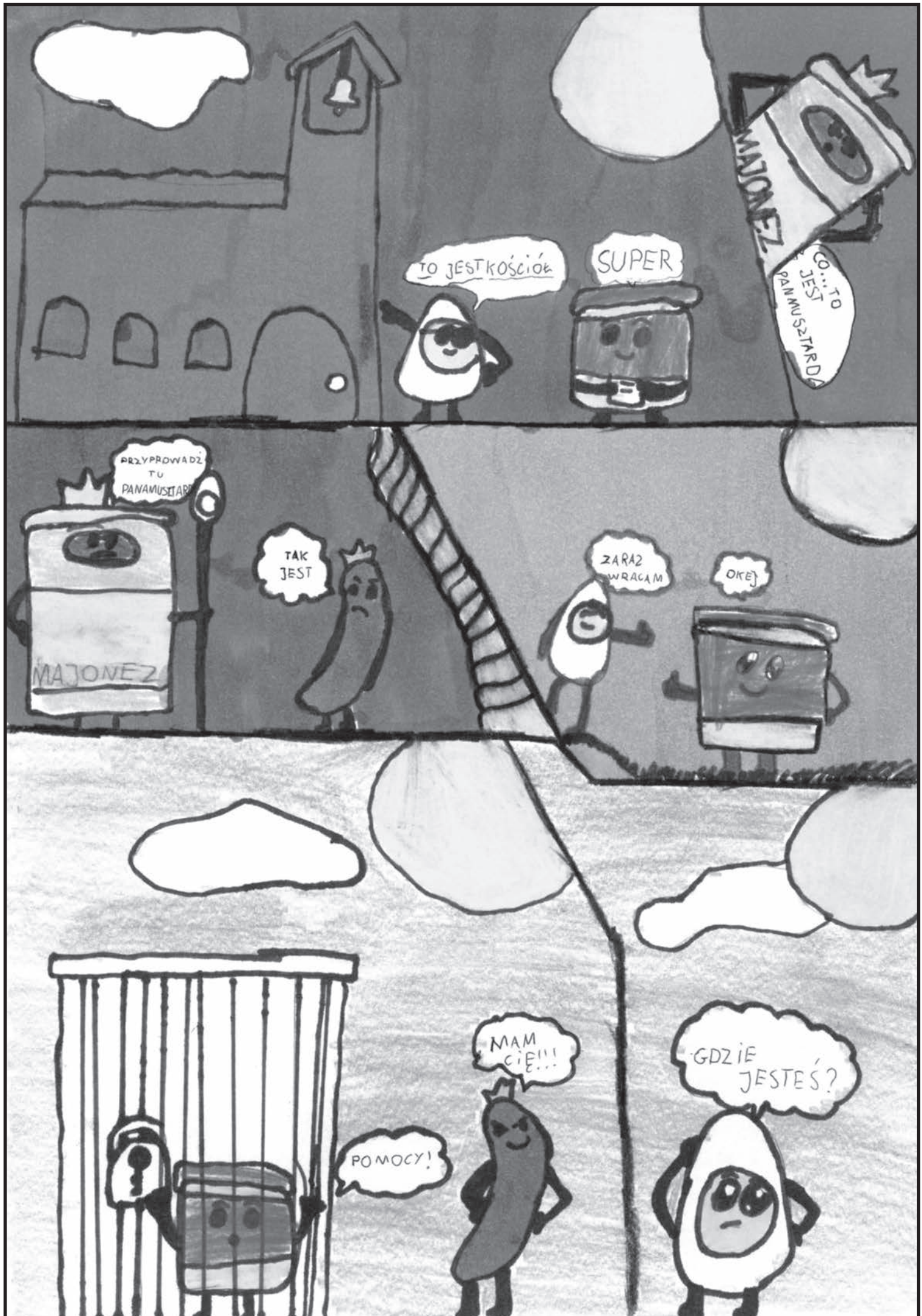
PYTA KAPITAN JAJKO. | KRZYCZY PAN MUSZTARDA.

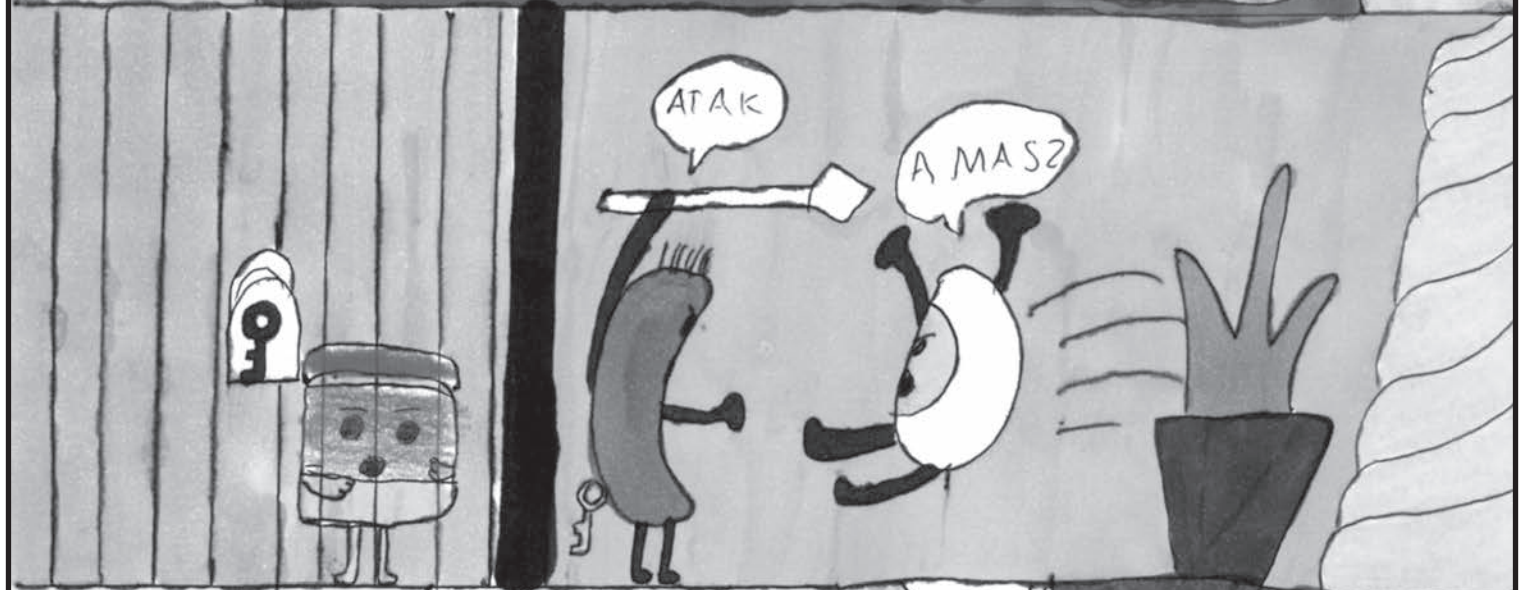
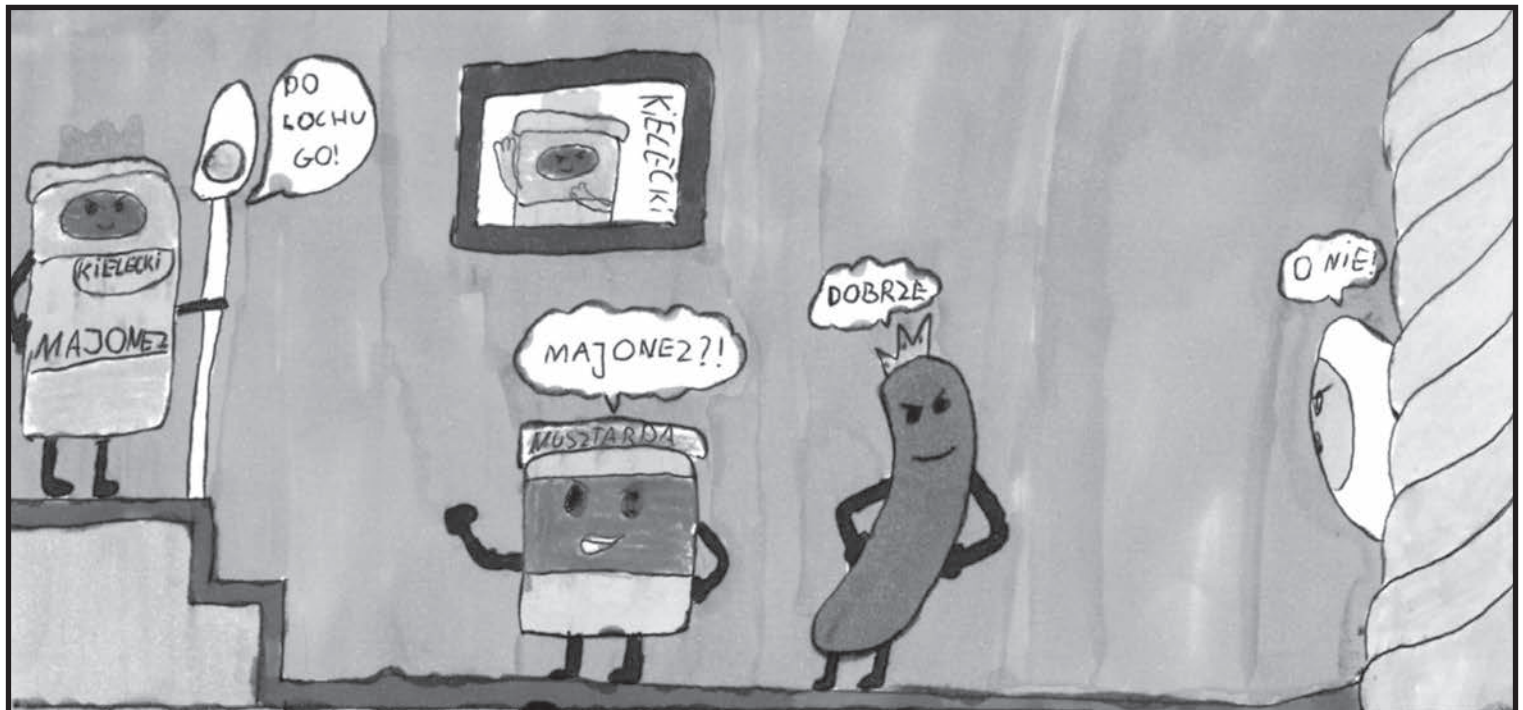

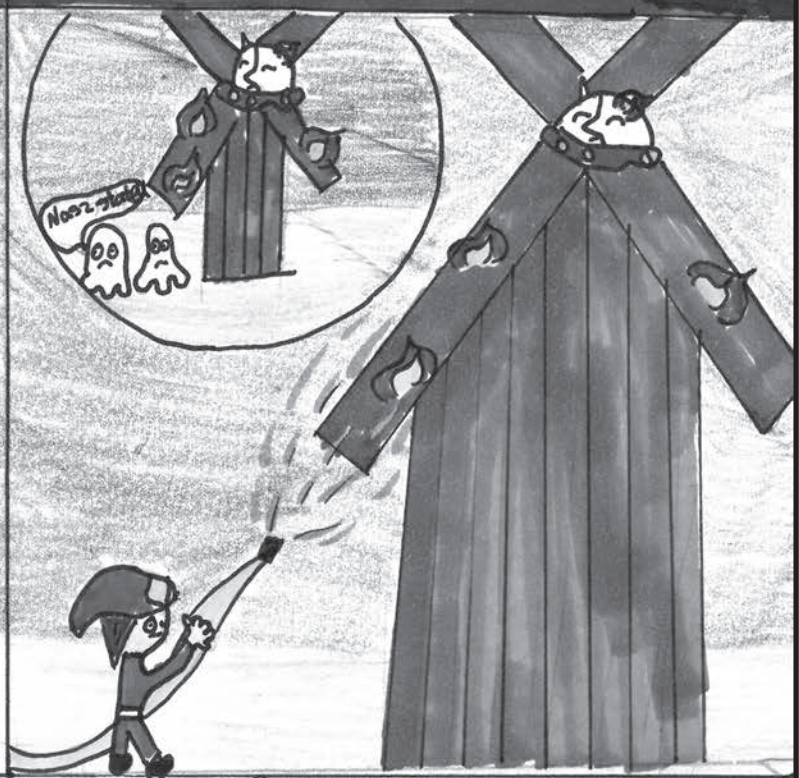
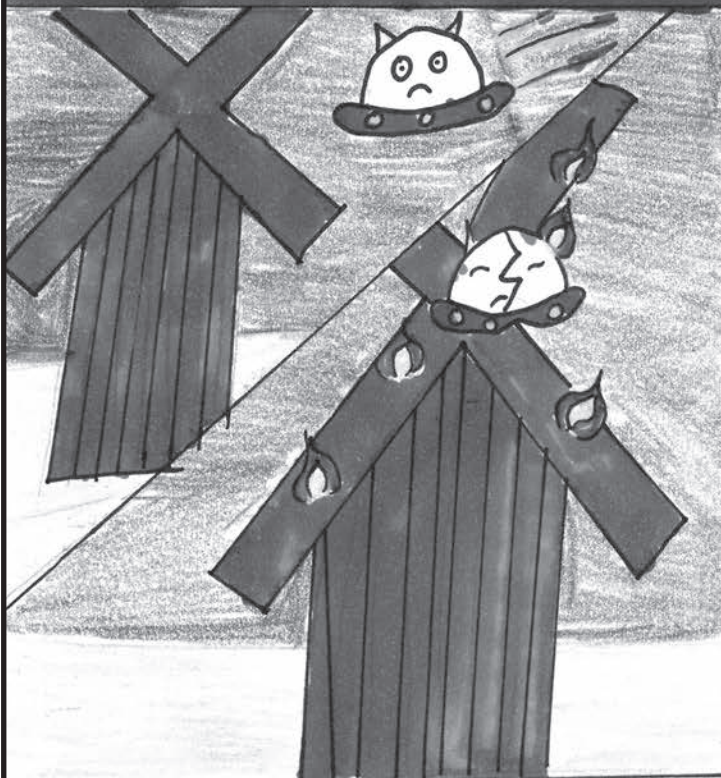
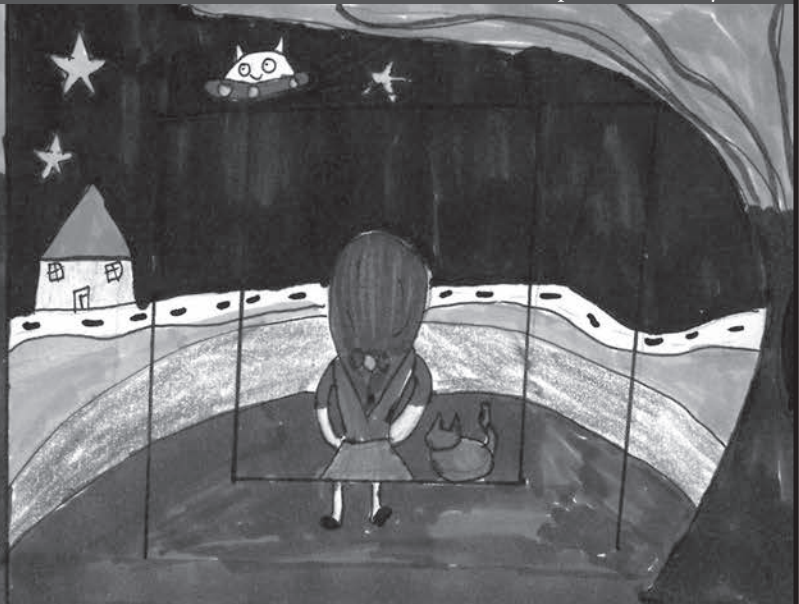

WIATRAK O BOK OCHRONKI

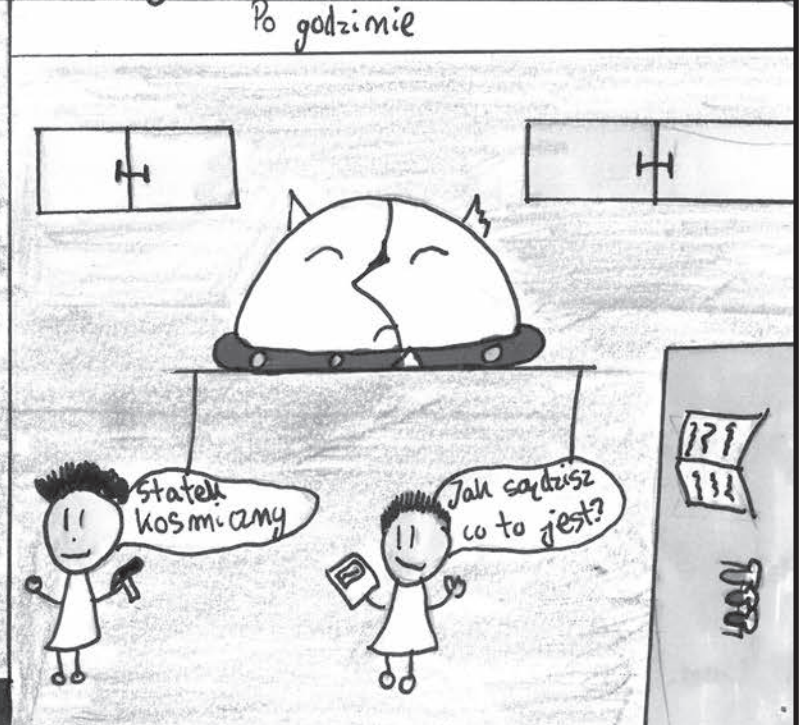
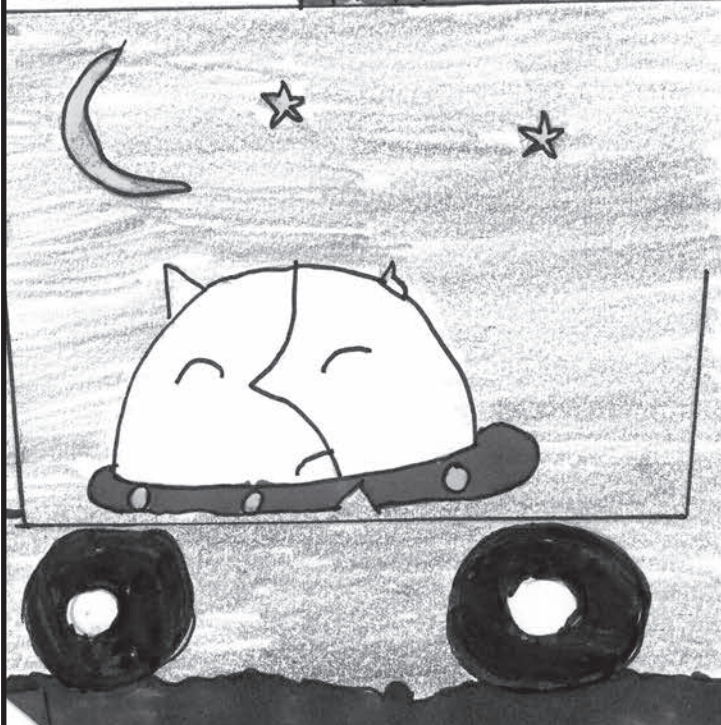

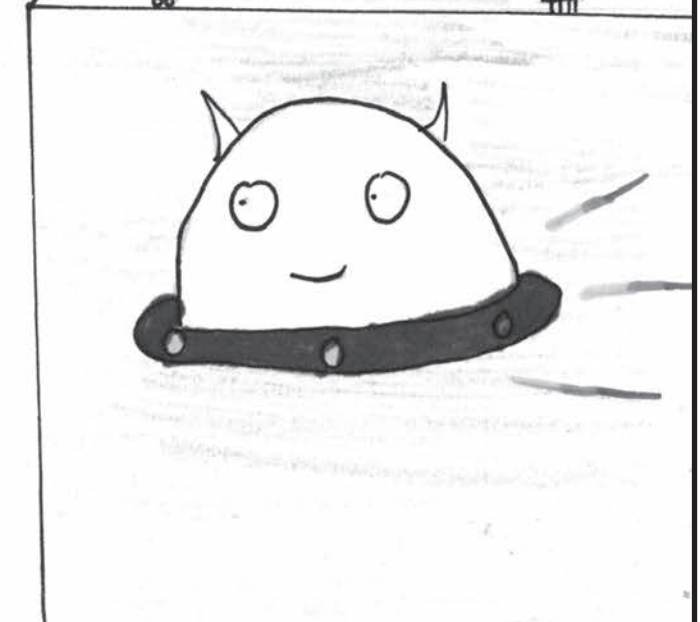
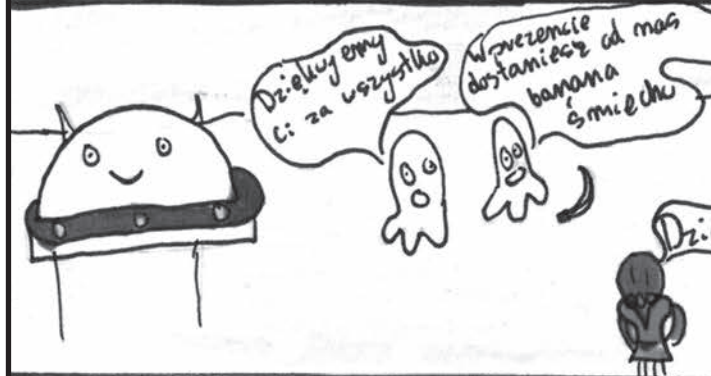
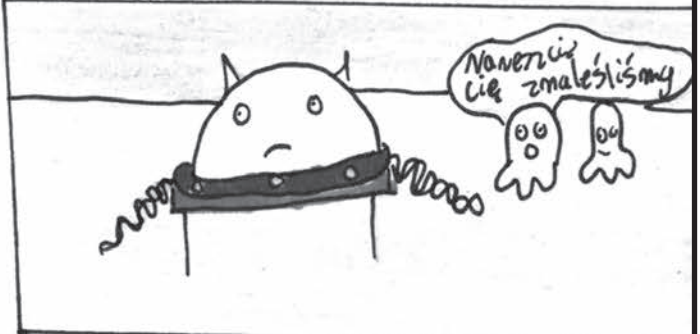
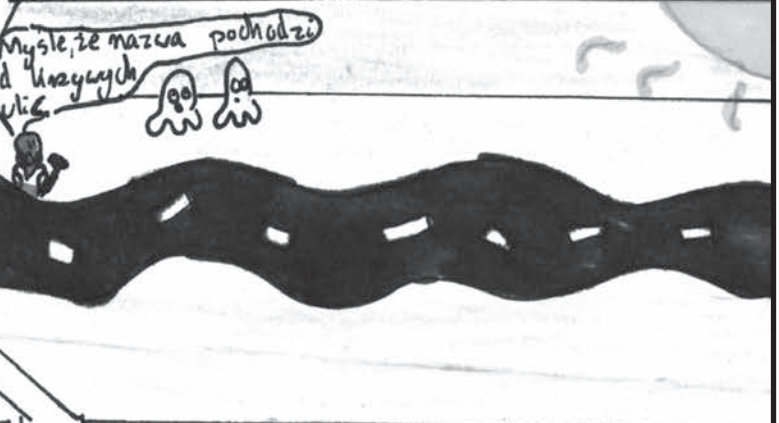
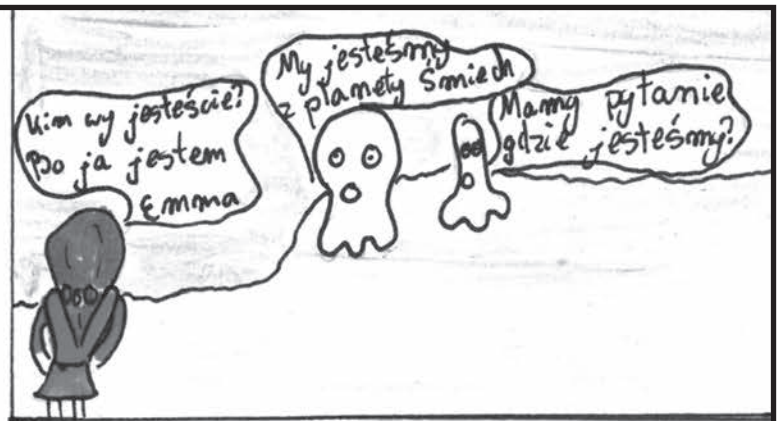
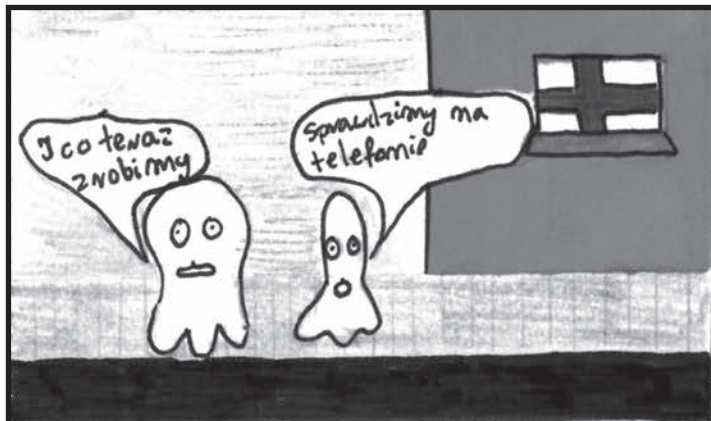

Po godzinie

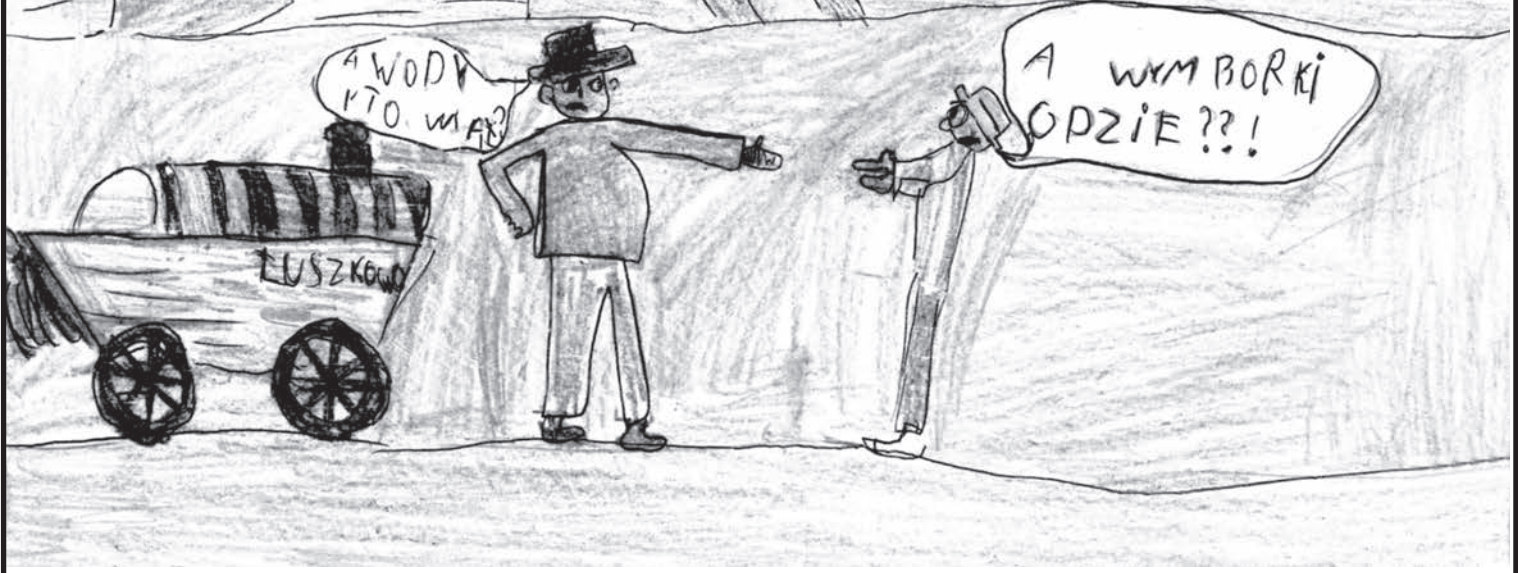
Statek kosmiczny

Jak sądzisz co to jest?

JAK POWSTAŁA STRAŻ OGNIOWA W ŁUSZKOWIE

ROK 1937

DRUŹIOWIE! TAK BYĆ NIE
MOŻE. CHAŁUPA SIĘ PALI A
MY NIĘ DALI RADY!

TAK
BYĆ
NIE
MOŻE

CHYBA JO...

KTO NIE ZABRAŁ
WYMBORKÓW?

OD CZERWCA CO WTOREK
BYDZIEMY ĆWICZĄ!

OGNIOMISTRZ
GRODELMAN
Z KOŚCIAN
BĘDZIE
NAS UCZYĆ

MURAJ!

1931 1932... 1930

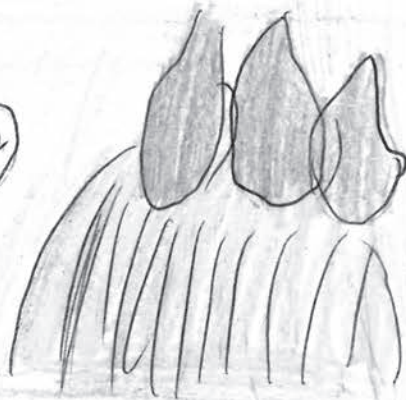

GASZA
TE SIYRTE

STEFAN
WODA!

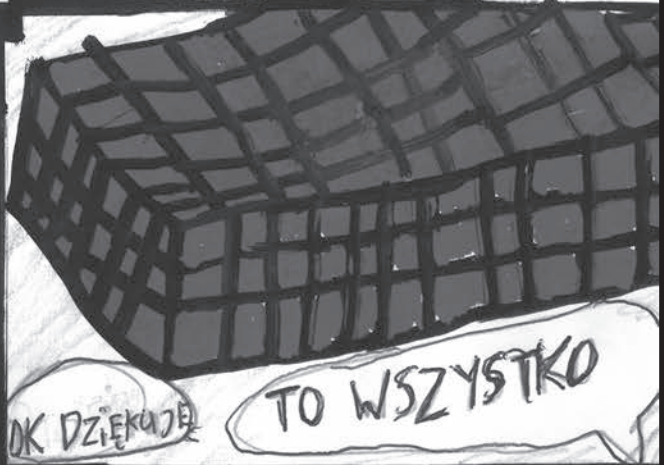

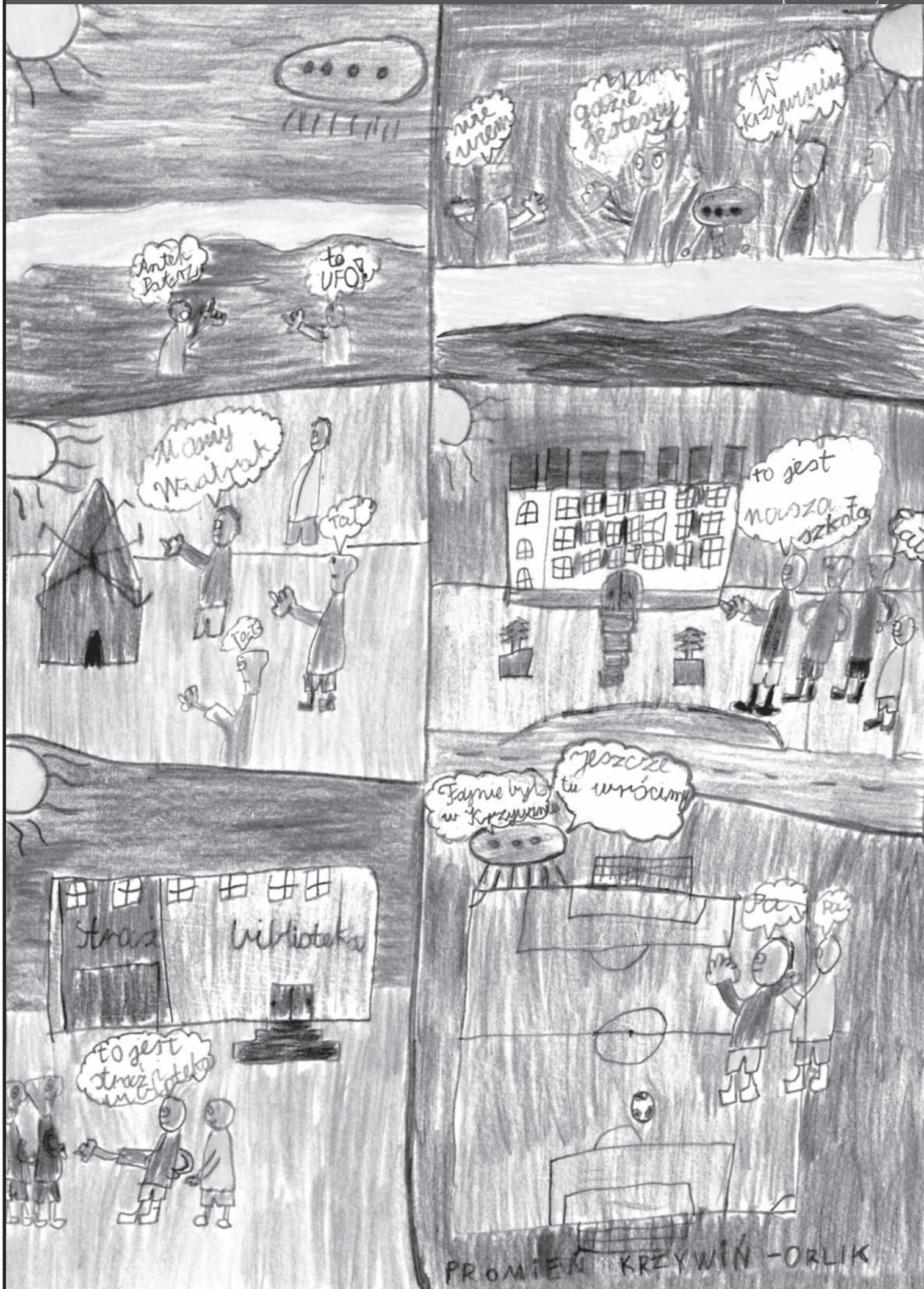
F...u

Witaj przyjacielu
oprowadzę cię po mojej
wiosni

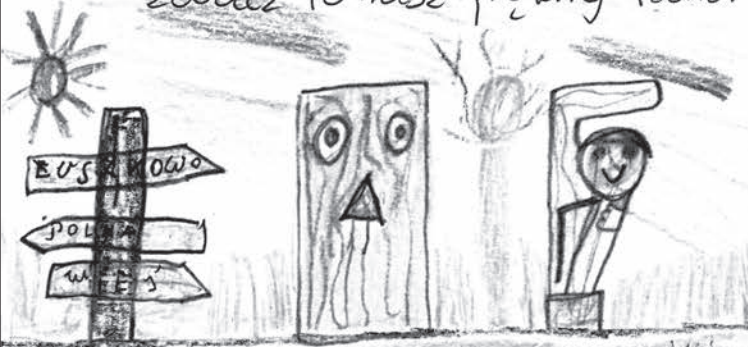

WITAJCIE W ŁUSZKOWIE

Witaj dziecko za
zaproszenie

Zobacz to nasz piękny Plener

obok pleneru

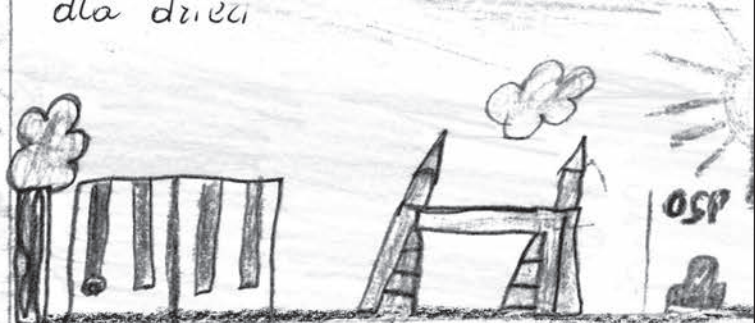

znajduje się
kościół

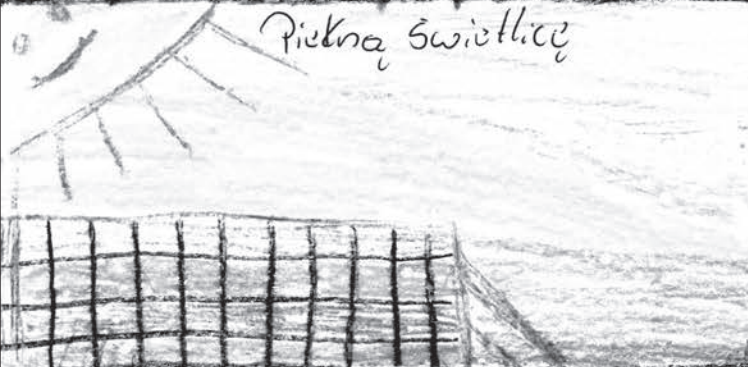
W naszej wiosce wszystkie
domy zawsze ładnie
wyglądają

Mamy super plac zabaw
dla dzieci

Piękną świetlicę

Boisko do gry w
Piłkę

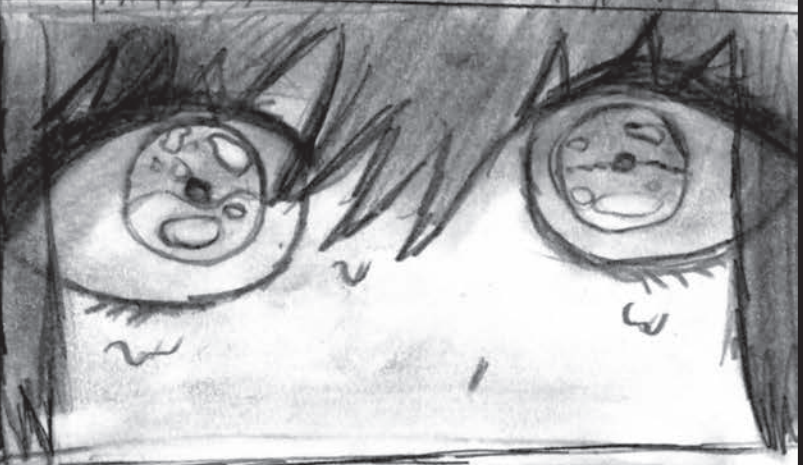
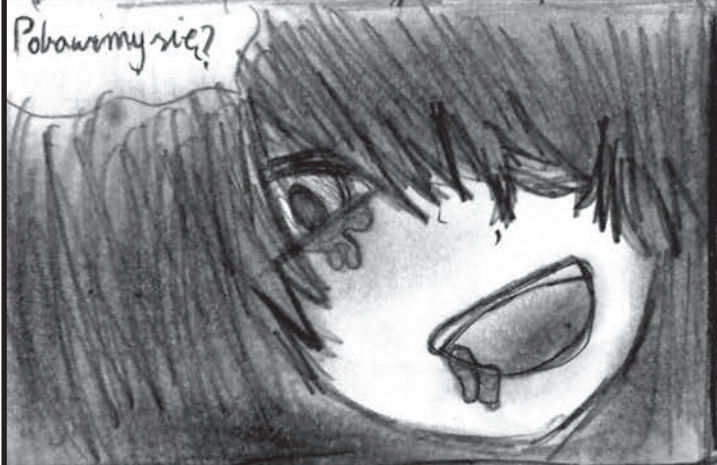
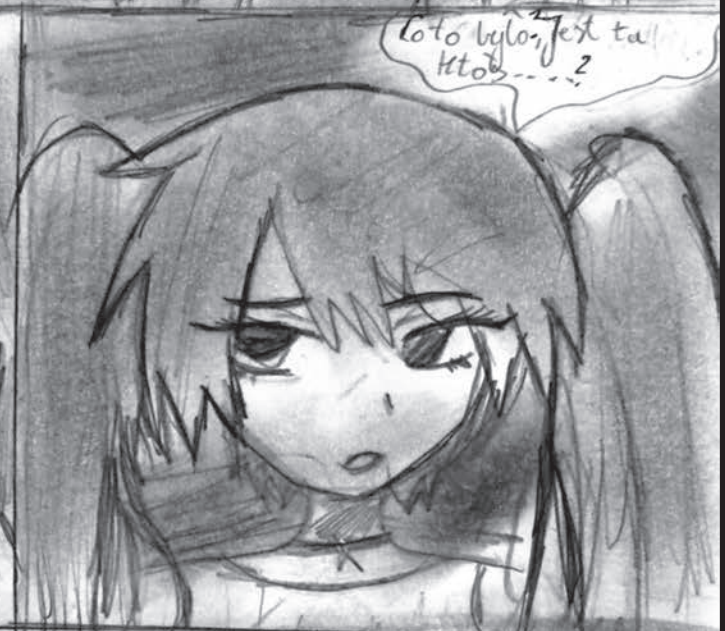
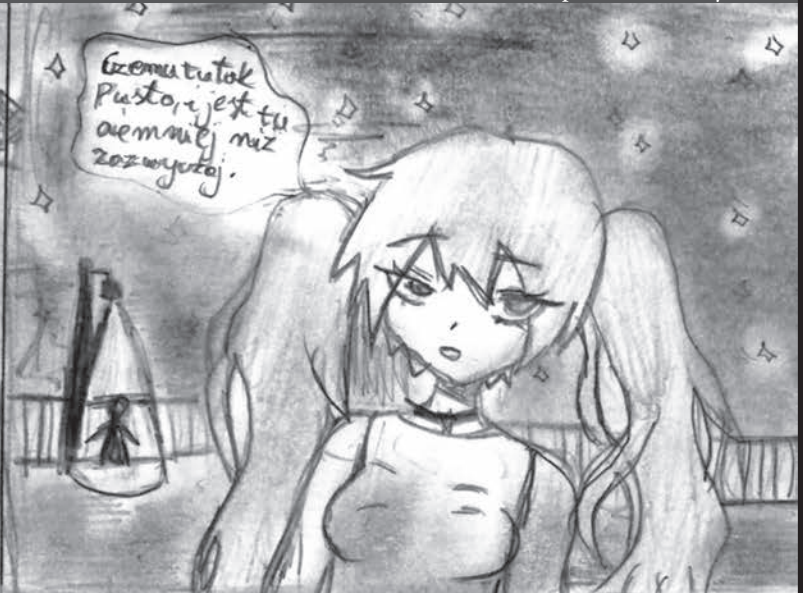
A za sobą spotykamy
się na ognisku z wozem

(Jestem bardzo
się przyjacielu

Tak bardzo
Dziękuję za
zaproszenie

AAAAA!!

DZIEWCZYŃKA Z
JEZIORA W

KRZYWINIU

KRZYWINI

ciąg dalszy nastąpi.....

ROK 1939
1 WRZEŚNIA

NIE MOCY

2 DNI PÓŹNIEJ

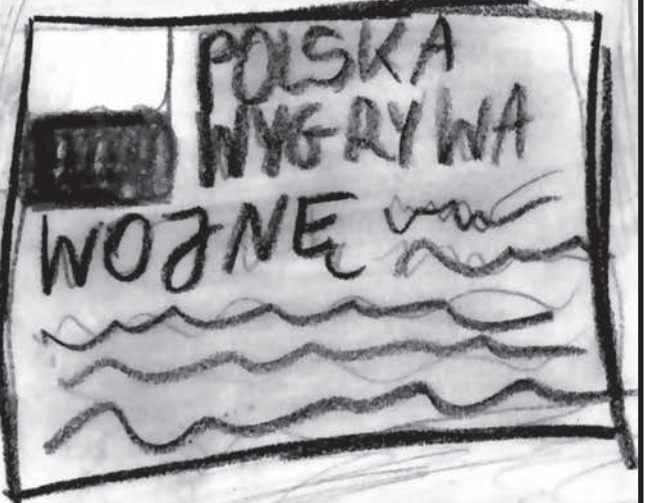

... 1945

WYGRALIŚMY

WIADOMOŚĆ

Żywy świat

2 Godziny później

3 Godziny później

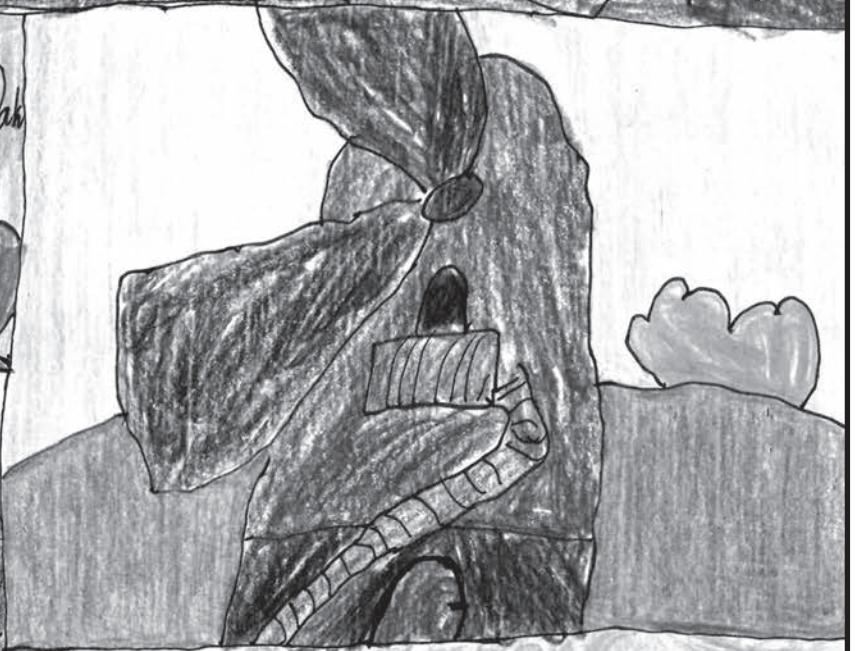
dzien później

blek spakowany

PRZEPRAWA OTTONA III PRZEZ GRODZISKO KRZYWIŃSKIE

Downo, downo temu...

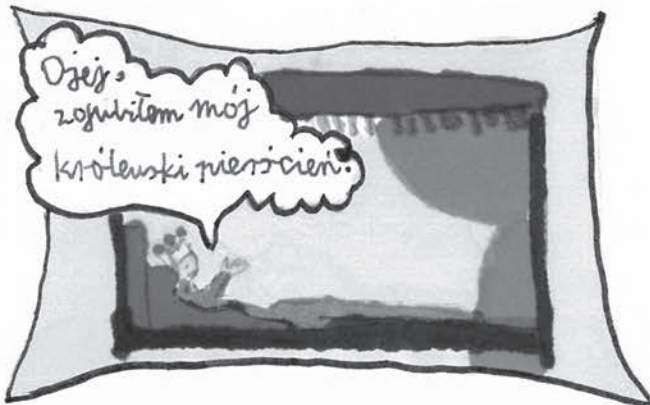
W 1000 r., Otton III wraz z orszakiem, przeprowdził się przez rzekę, nieopodal Grodziska Krzywińskiego.

Po uwarciu w przyszłości udajcie się do komnat nocnych spoczynku.

Rozumkiem, gdyby ktoś zapytał, król wygłosił mowę.

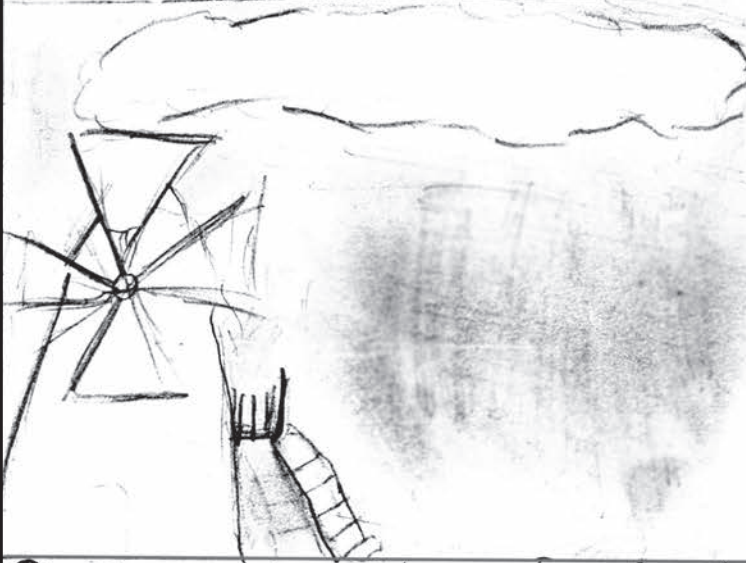
W codziennym grodzie, tworzyły wielkie poruszenia w świecie.

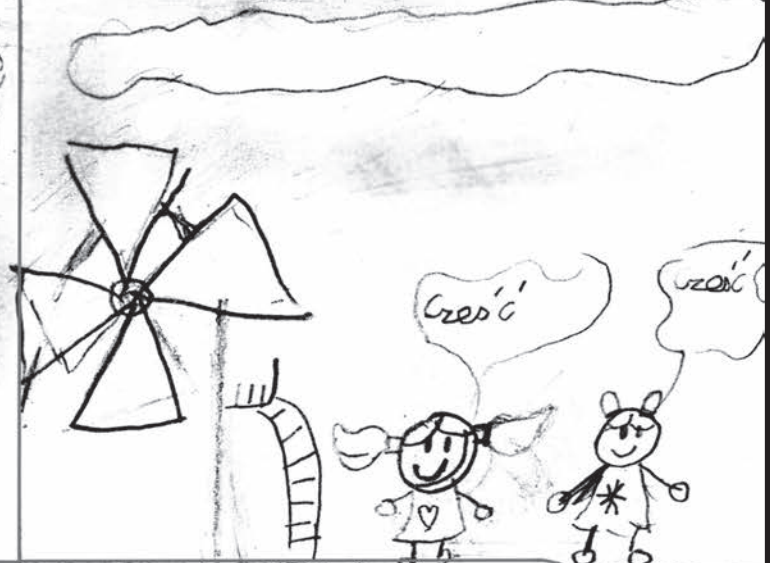
Świetnym zuchowcą okazał się chłopak z bardzo biednej rodziny. Król Otton III podarował mu złoto.

Wiatrak

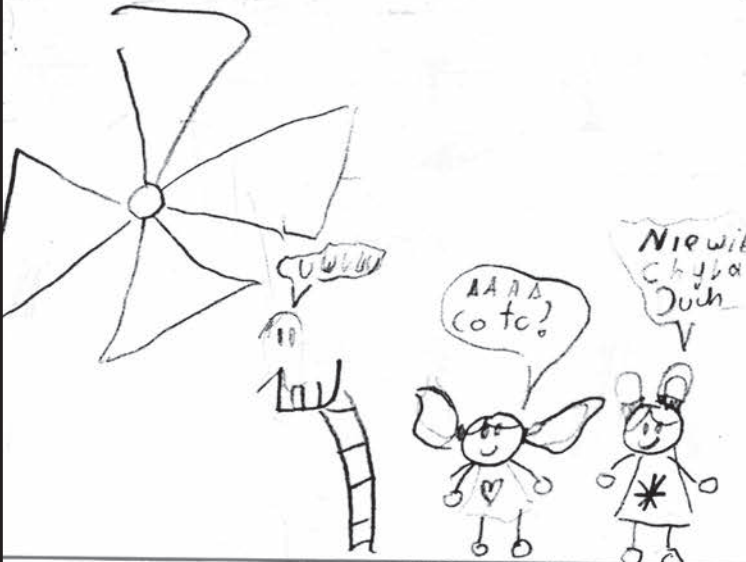

Dziewczeta spotykają się

Dziewczynki widzą i słyszą coś
Ale niekojarzą w sobie

5 minut później

Dziewczynki uciekają

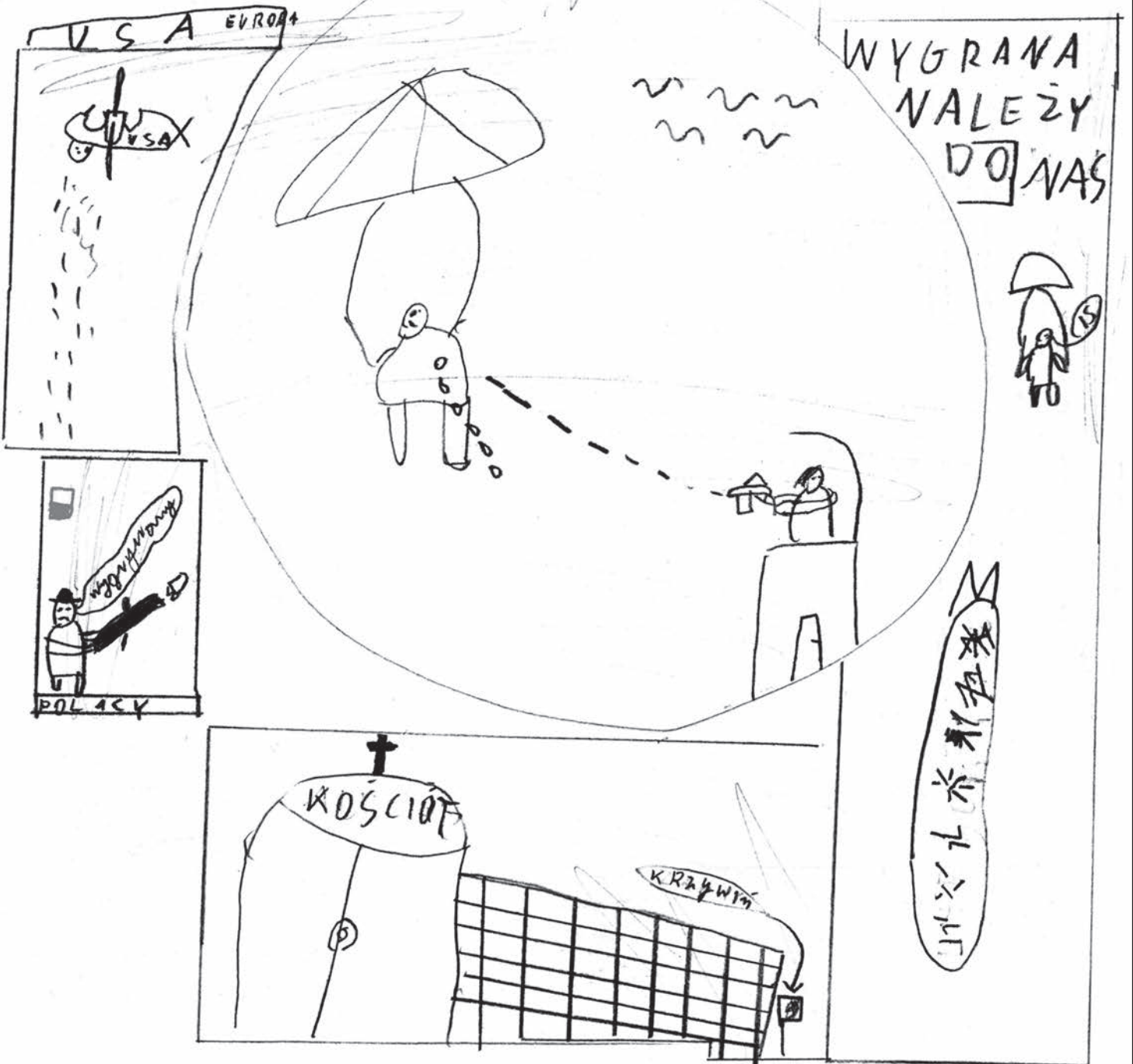
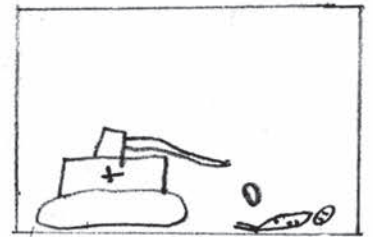
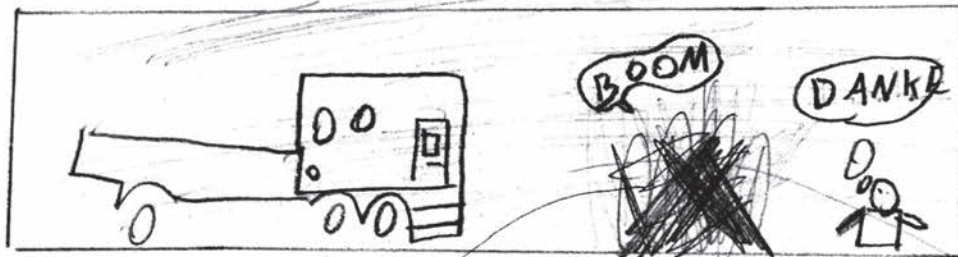
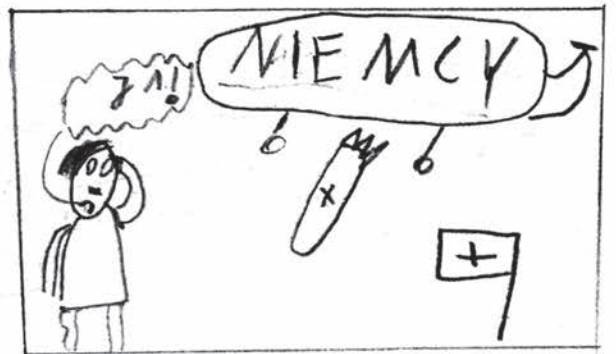

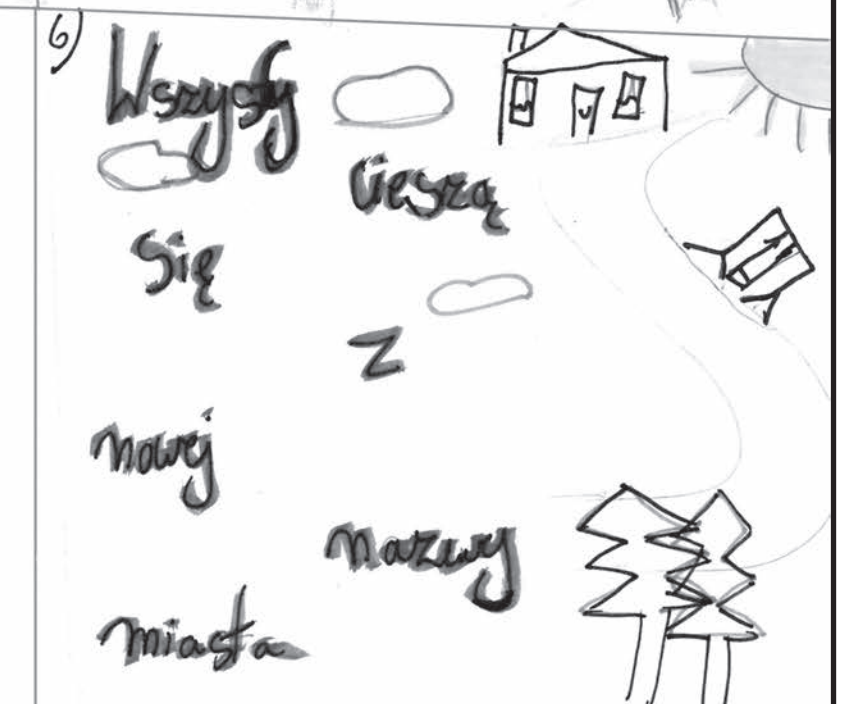
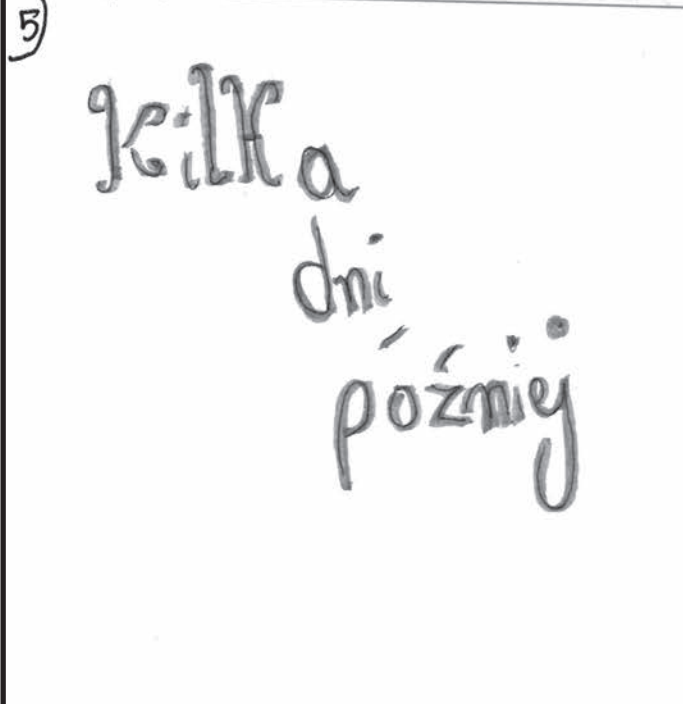
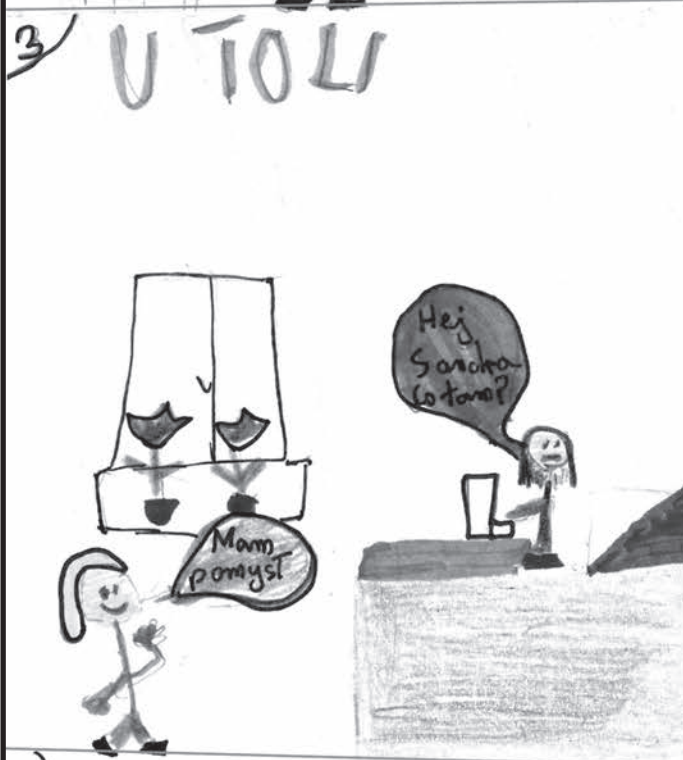

6 GODZIN
PÓŹNIEJ.

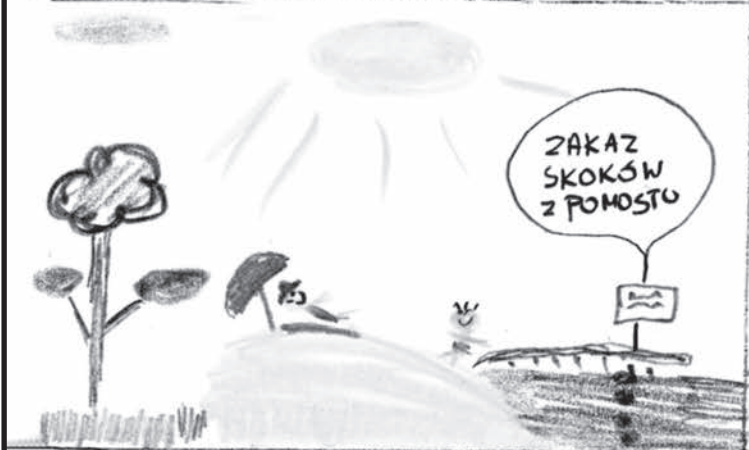

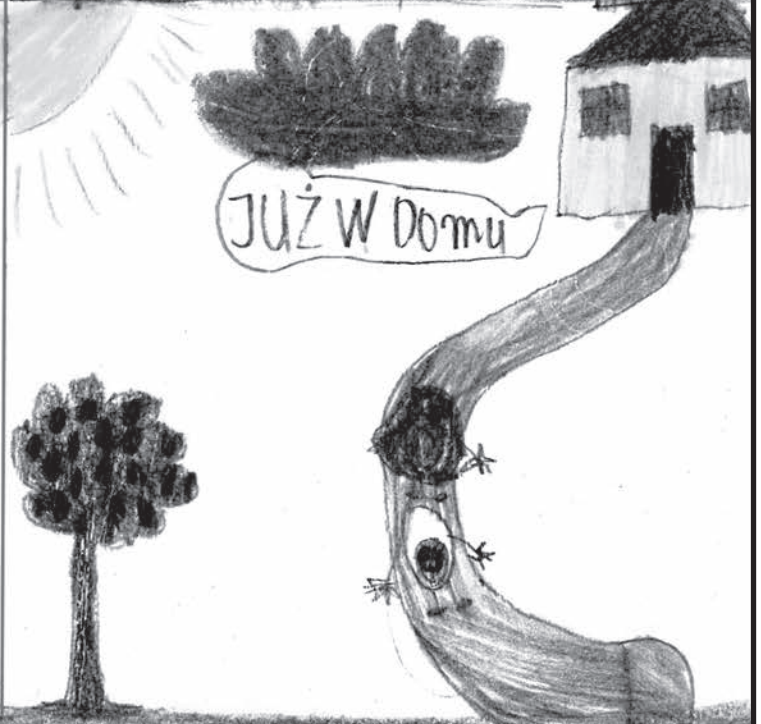
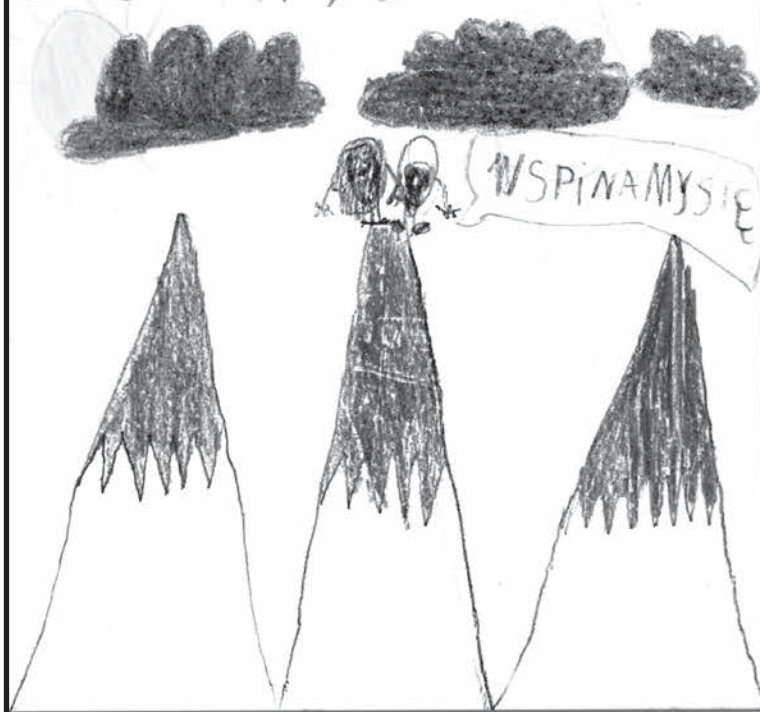

6 lat później

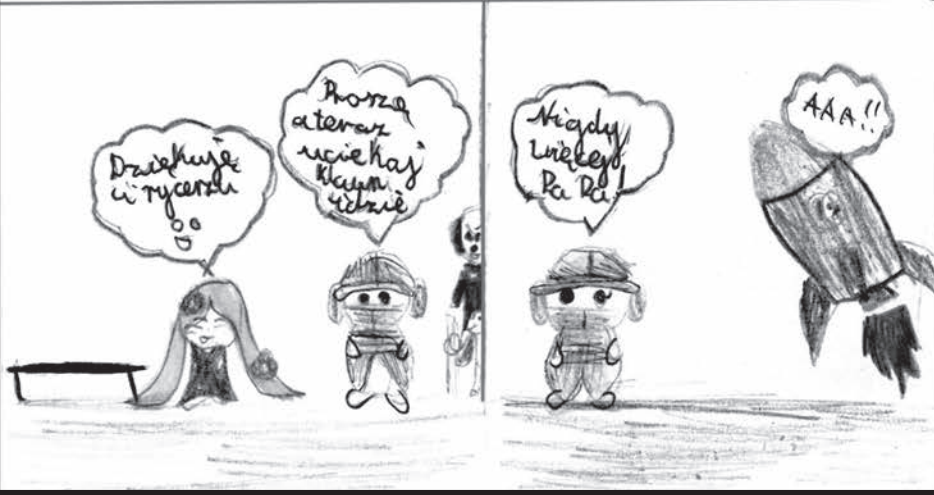

O kociej roszpunce, psim rycerzu i złym klaunie

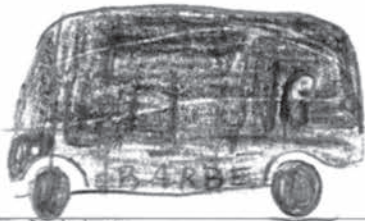
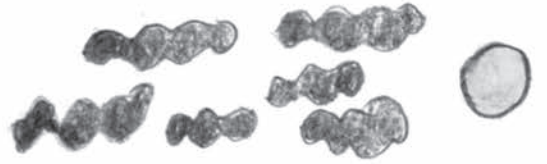
Bohaterowie

To koniec mam nadzieję że się podobało ☺

Gesi jestem Barbe
i jade do Krzywina

Ej patrz
muygehata
Barbe super

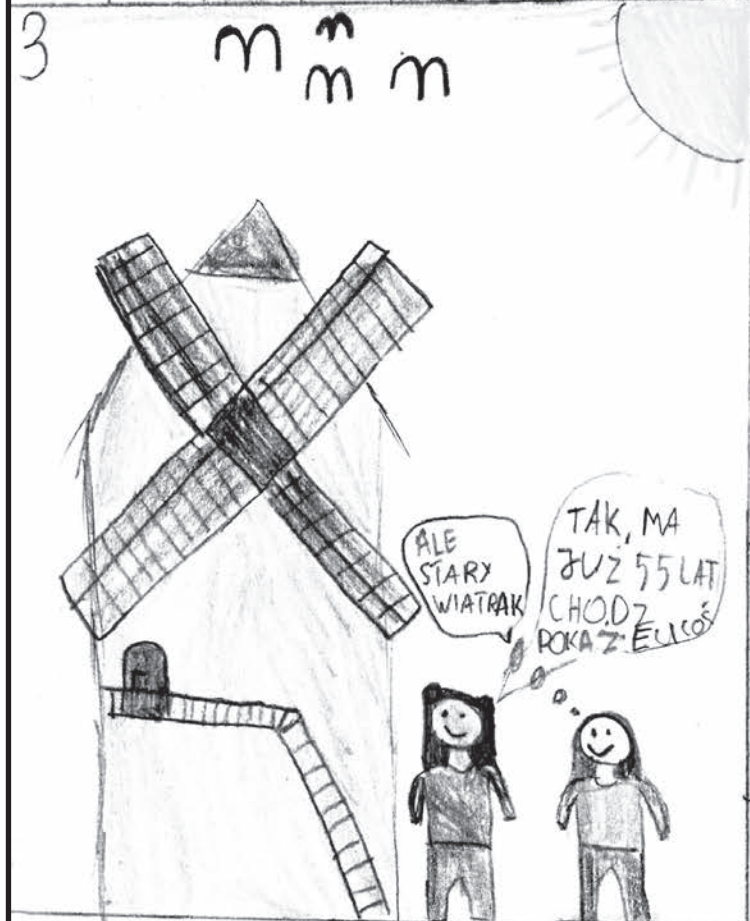
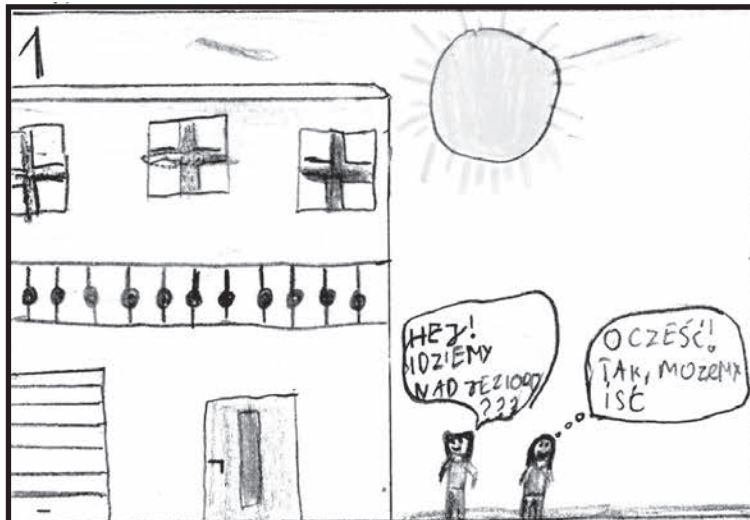

To jest rynek

To jest
mój dom

Był sobie stworek, który chciał wyjść z kolegami.

Spotkali się koło domu Stworka.

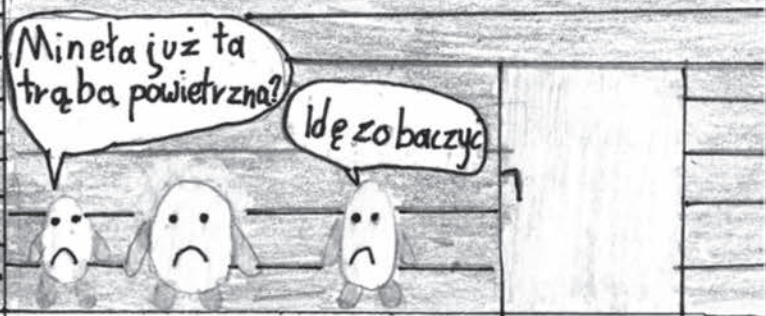
W parku.

Po powrocie do domu

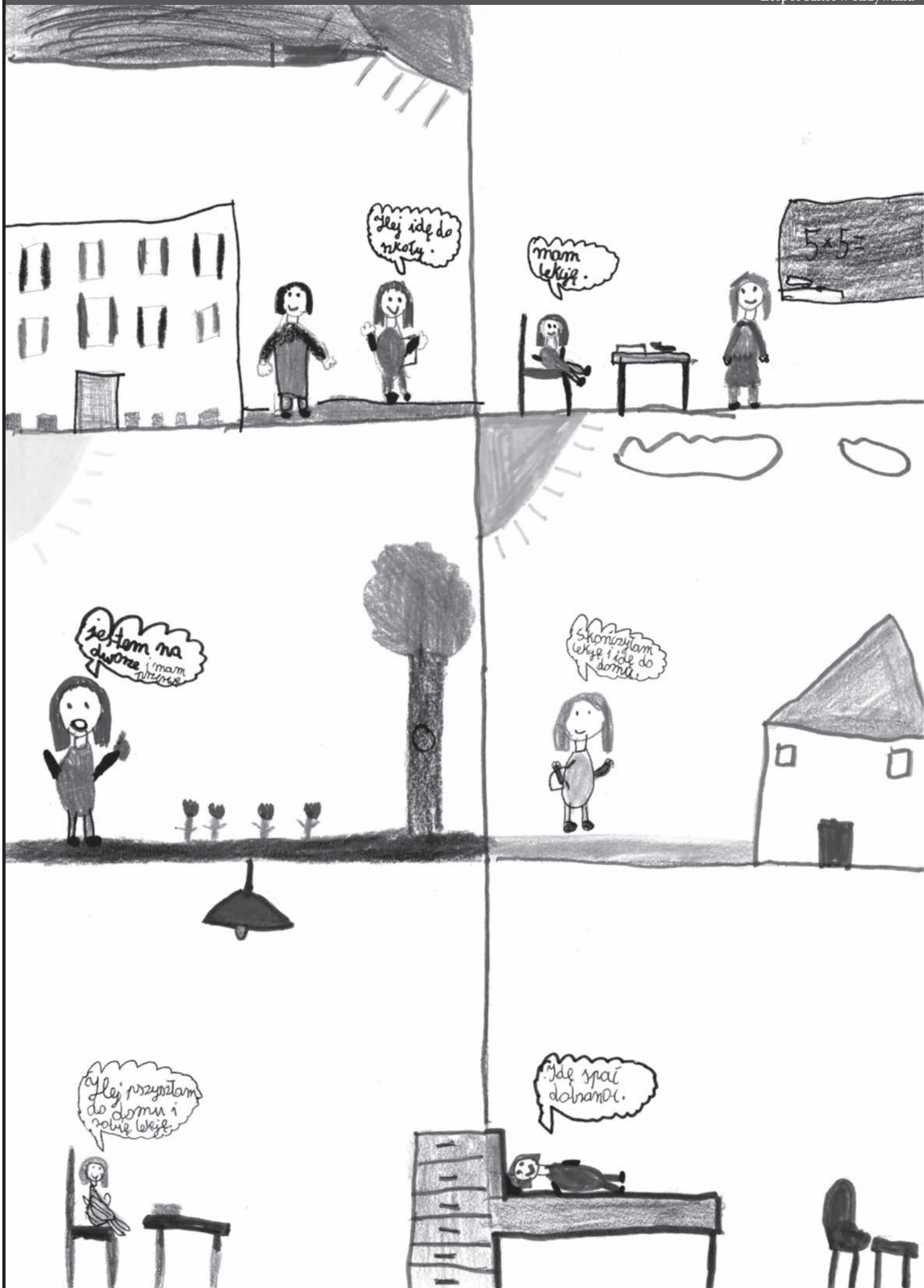
Po dotarciu do wiatraka.

Parę godzin później.

Po zobaczeniu czy minęła trąba powietrzna.

48 lat temu

Ehhh już mi się
nie chce budować
tej szkoły.

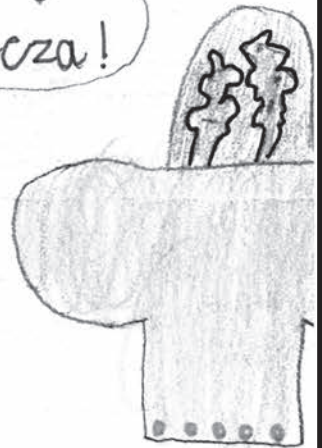
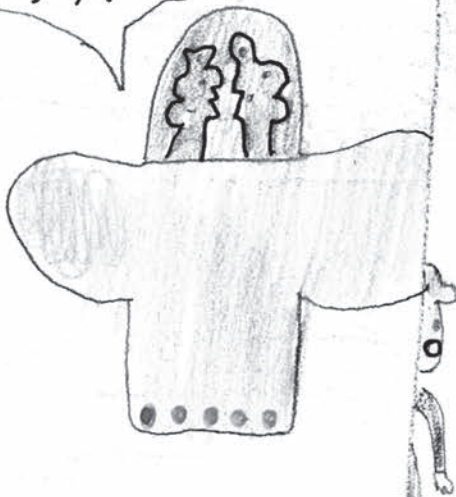

Ej Janusz co to?

W-S-G-?-H-R-
P-S-!-?-A

Eee Janusz daj
tu Marka tłumacza!

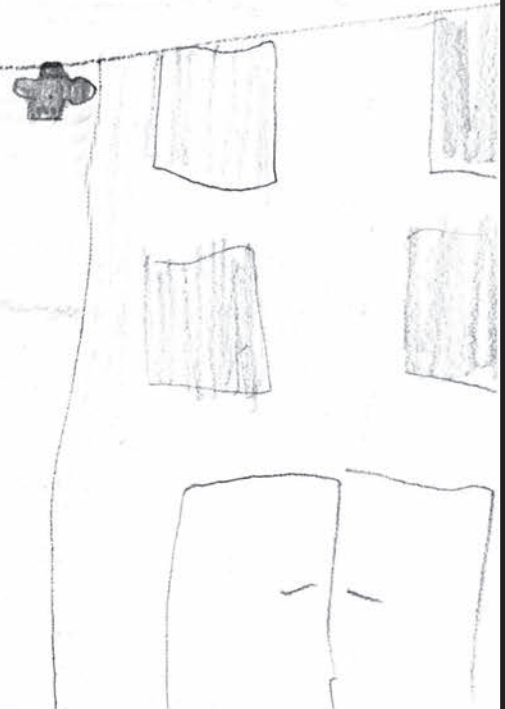
Chwilę później

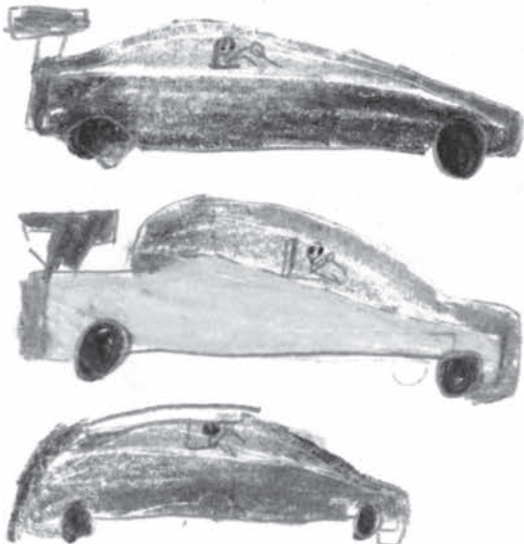
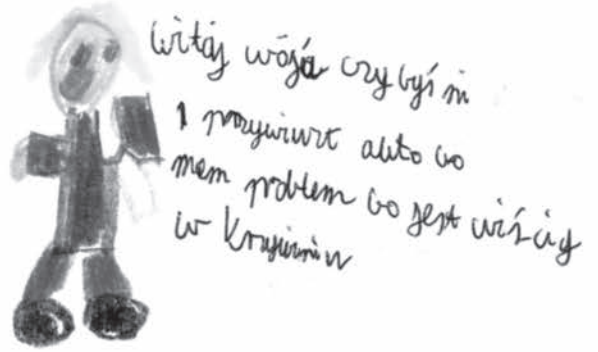
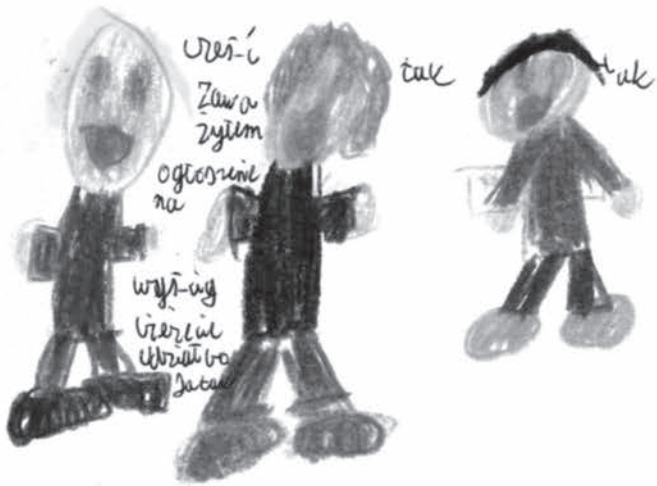
Ooo tak!!

Oni mówią że
zbudują nam
szkołę.

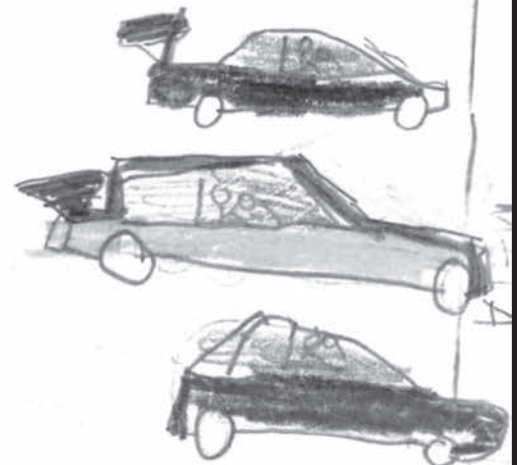

dzięki!!

START

Bardzo dawno w Krzywiniu był szalony naukowiec

Tędniki pamięć

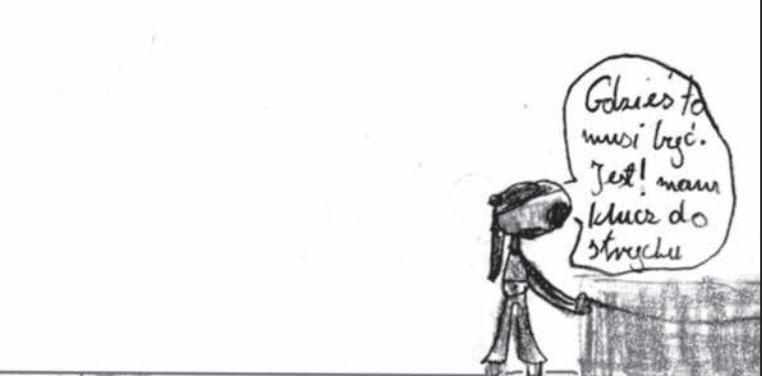
Dzielnik pamięć

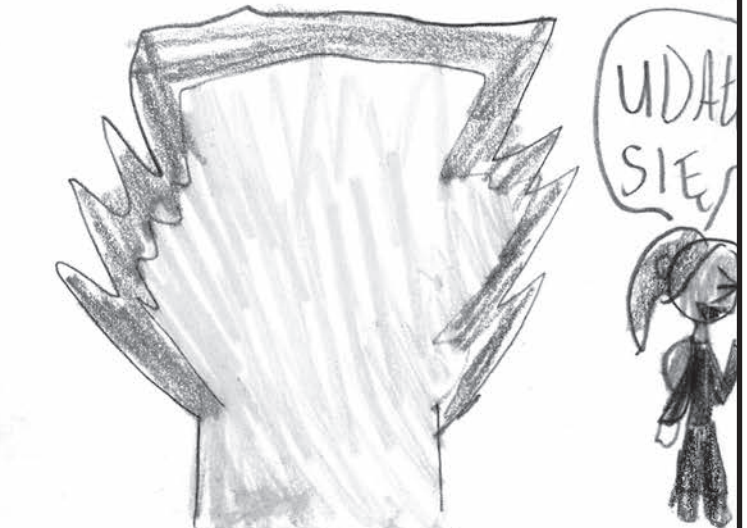

3 miesiące później zostało tylko 2 ludzi w Krzywiniu. Siostra i Brat

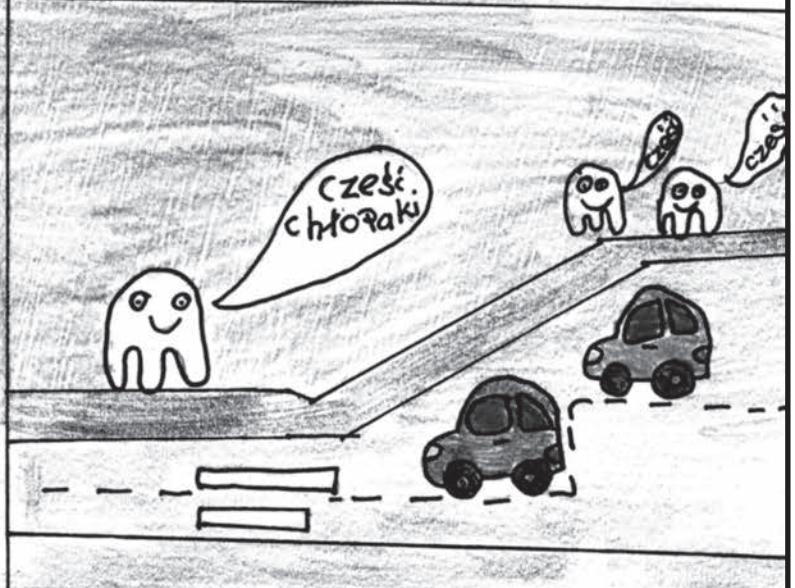
Kiedy Kamil się spał to matka zaczęła czegoś szukać.

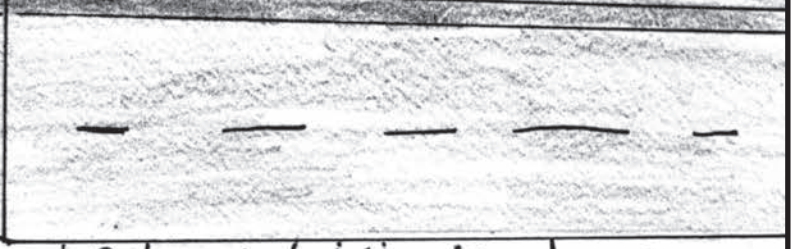
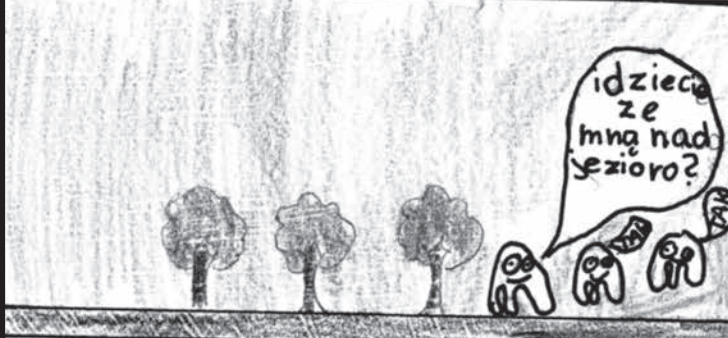
Był sobie duszek który lubił kąpać się w jeziorze.

Duszek poszedł nad jezioro, ale jak był już niedaleko to zauważył swoich kolegów i podbiegł do nich

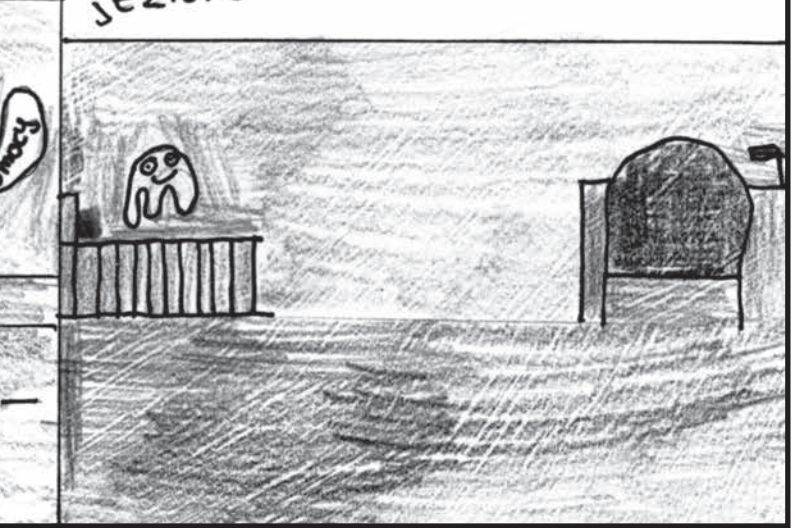
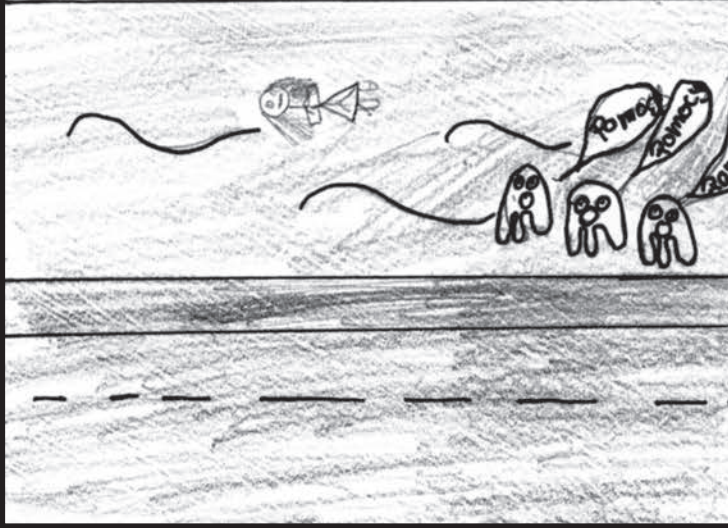
Duszek poszedł do kolegów i poszli razem nad jezioro

Gdy doszli zobaczyli coś dziwnego

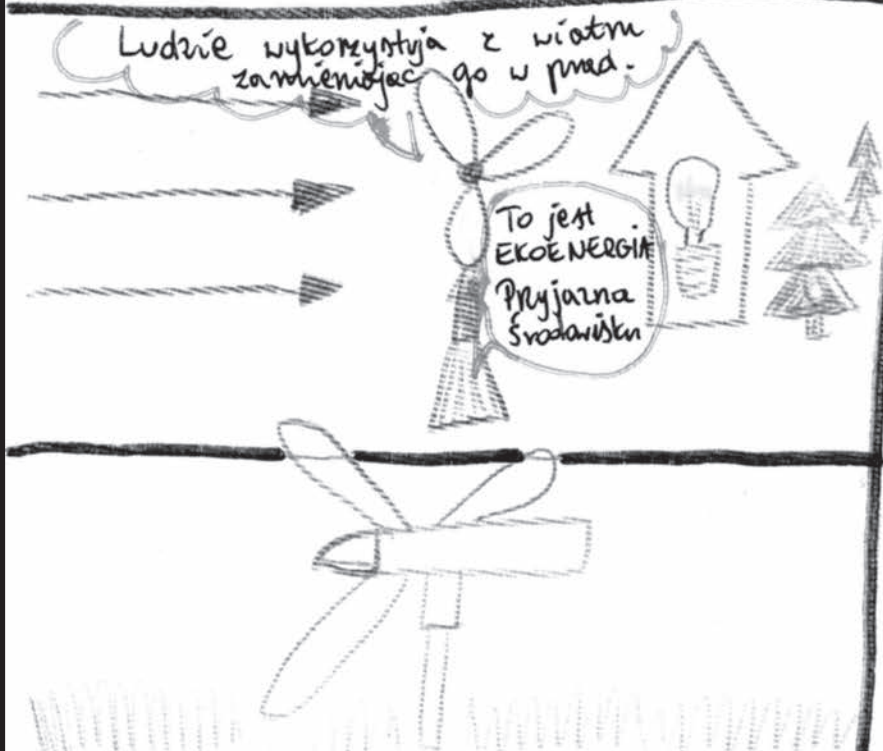
Podeszli bliżej i okazało się że to jest biała postać i zaczęli krzyczeć i uciekać

Gdy wrócili do domu powiedzieli sobie że nigdy już nie pójdą sami nad jezioro

Pewnego Dnia | Następnego Dnia

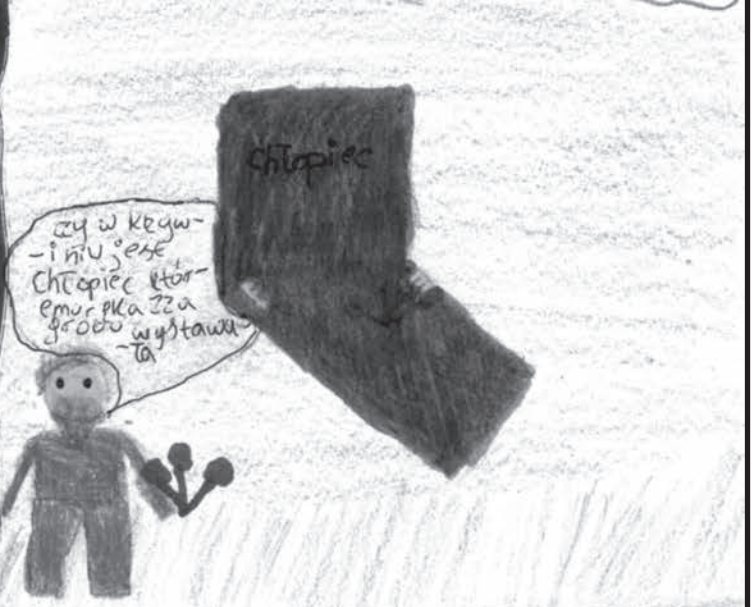
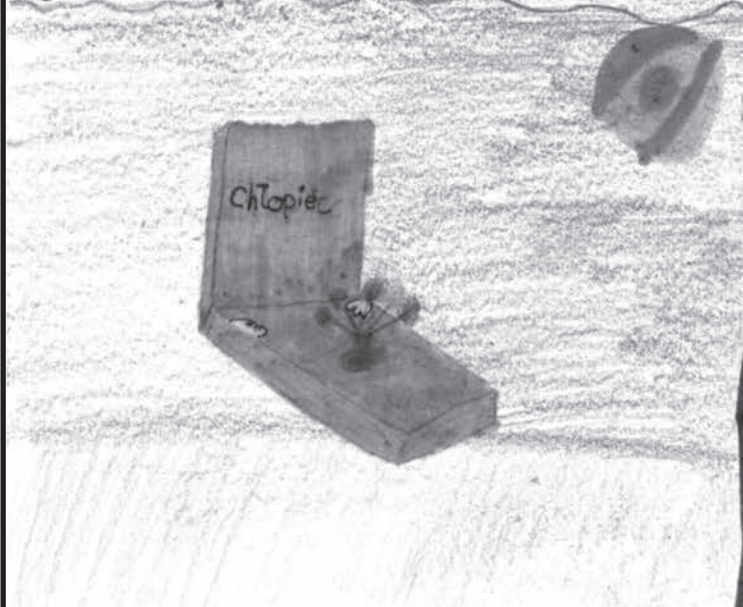

Dawno dawno temu przy wiatraku w Krzywiniu
świeciło słońce a jak by się odeszło od wiatr-
aka to by były pioruny, bura i tornada. A potem było
widmo nad jeziorem w Żelaznie.

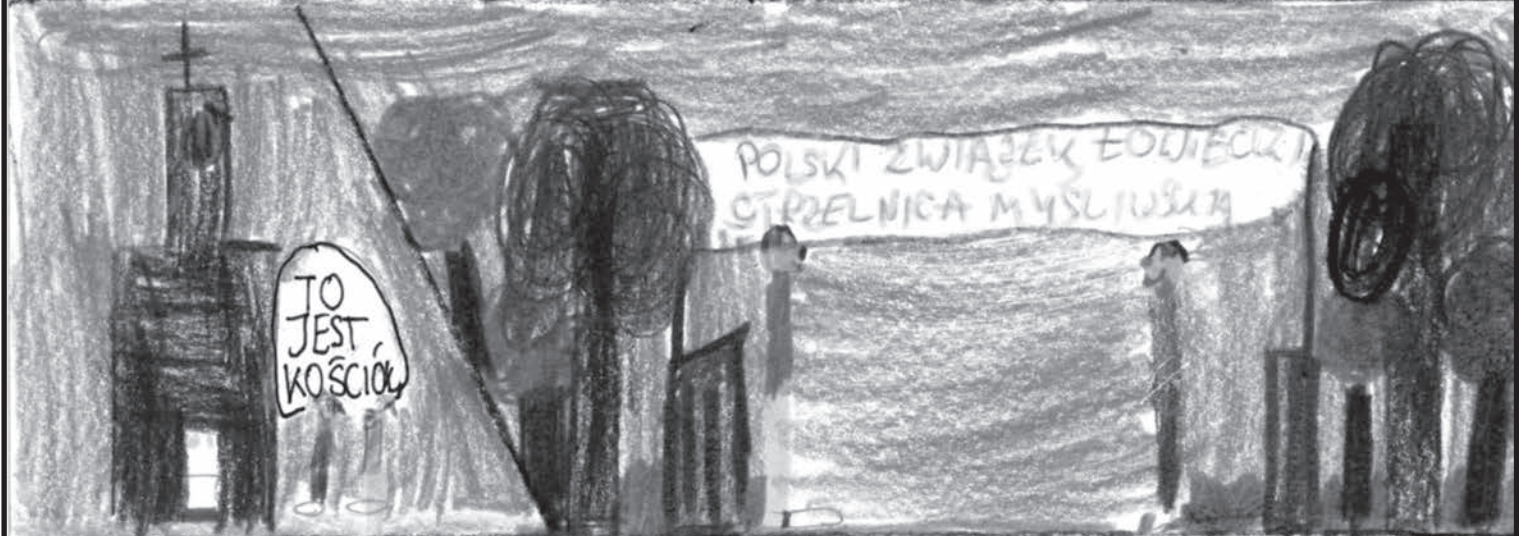

Był jeszcze chłopiec któremu ręka z za grobu
wystawała.

A tu pan iotkie zanieść kwiaty na grób swojej kole-
żanki i za uważa pomnik goznie chłopcu z za grobu ręka
wystawała.

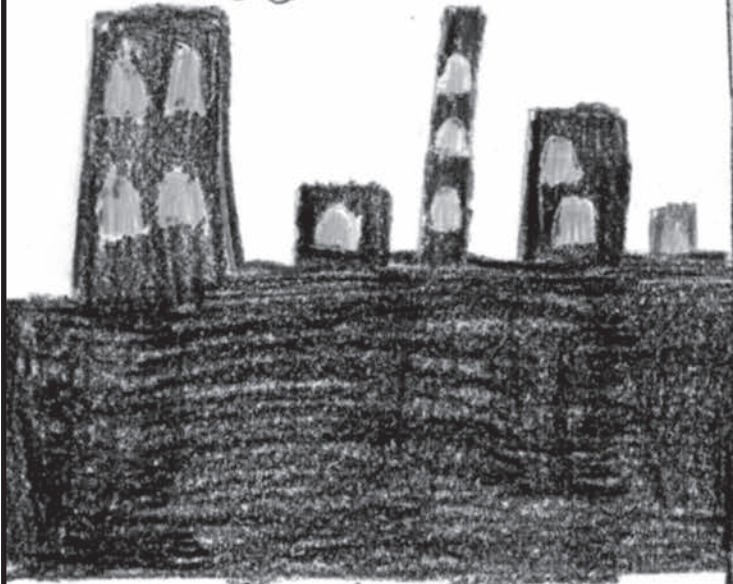

W pięknym
mieście o naz-
wie Krzywini.

JABŁKA

Był pewien
chłopiec, któ-
ry sprzedawał
jabłka.

Nie
chodźcie
do niego.

PYSZNE JABŁKA

Tylko cho-
dźcie do
mnie.

PYSZNE JABŁKA

Twoje
jabłka są
nie dobre.

JABŁKA

A twoje
jabłko są
nie dobre.

Bydźcie
zawpe dobrzi
i mili.

